

امام رؤوف امام خوبی ها امام هشتم (ع)

تهیه و تدوین : اسماعیل خدمتلو (زنجان) جلد ۱

تقدیم بہ:

بارگاہ قدسی آقای خوبہا امام رضا (ع) ہشتیمین گوہر تابناک امامت و ولایت
ودھمین معصوم از چہار دہ معصوم (ع) وعاشقان وزائران مشہدی الرضا وثامن الحج
آقا علی ابن موسی الرضا، ضامن آہو، امام رئوف و پیروان ودوستان ومیریدان
خادمان وخادمیاران ودلباختگان وعاشقان وزائران ومجاوران آن حضرت سلطان
عشق و.....

مقدمه

الحمد لله رب العالمين والسلام على رسول الله واله طاهرين

زيبنده ترين نام در جهان نام محمد

پراج ترين اعمال انسان صلوات بر جمال محمد¹

ستایش خدای را که انسان را آفرید و برای او نعمت های فراوانی خلق نمود و برای راهنمایی و هدایت او انبیاء را با آئین و کتب و دستورات الهی فرستاد و از میان انبیاء الهی ختم رسولان محمد بن عبدالله بن عبدالمطلب بن هاشم بن عبد مناف (ص) را با قرآن همیشه جاویدانش برای هدایت بشریت مبعوث کرد. برای وی جانشینی برحق {علی مرتضی (ع)} را تعیین نمود. و ام ایها حضرت زهرا (س) را خلق نمود. و یازده ائمه را خلق نمود. و حضرت پیامبر اسلام (ص) که دو میراث گرانقدر و ثقلین رایکی «قرآن کریم» و دیگری «عترت» را برای ما به یادگار گذاشته است. عترتی که بعد از وفاتش از طریق ظلم و جور و ستم یکی پس از دیگری از طریق کُتک «فاطمه زهرا (س)» و شمشیر «علی (ع)» و حسین (ع) «و زهر» حسن بقیه امامان عزیز غیر از امام عصر (عج) که زنده است «ویکی از این چهارده معصوم (ع) آقا امام علی ابن موسی الرضا (ع) هشتمین امام است برای هدایت مردم و دفاع از دین مبین اسلام و آزادی و آزادگی جوانمردی و عزت و شرف حق و حقیقت در سرزمین طوس خراسان امروزی بدست ستم گر زمان مأمون عباسی خلیفه وقت از طریق سمّ به شهادت رسید و قبر مطهرش قبله گاه عاشقان و محبان شده و سالروز ولادتش هفته کرامت است ایام

۱- شعر از مؤلف

شهادتش مقارون با رحلت پیامبر خدا (ص) و امام حسن مجتبی (ع) می باشد. قرنهای شعیان و مریدان و محبان با برگزاری مجالس عزّا و تشکیل حسینه و تکایا نام و یاد آن بزرگوار را زنده می کنند و مسلمان و غیر مسلمان بر آن شهید راه حقّ سلام و درود می فرستند و هر سال هزاران عاشق از چهار سوی گیتی عالم خاکی پروانه وار بر می کشند به پا بوسی امام غریب امام رئوف می آیند از نزدیک عرض و ادب می نمایند هر سال از سال های گذشته پر رونق تر و با عظمت تر می شود و هزاران نفر نیز از دور عرض و ادب می کنند!! بنده حقیر بنا بر وظیفه و یکی از محبان و عاشقان آن نور دل زهرا مرضیه (س) دست به تهیه و تدوین اثری کوچک در مقابل مجد و عظمت آن امام عزیز. تحت عنوان: « امام رئوف، امام خوبی ها، امام هشتم (ع) » جلد آورده فصل به شرح ذیل تهیه و تدوین نمودم امیدوارم مورد قبول آن امام رئوف و امام خوبی ها قرار گیرد و در دنیا و آخرت مورد توجه و شفاغت آقامان قرار گیریم این اثر مورد استفاده عاشقان آن حضرت قرار گیرد انشاء الله

فصل اوّل کتاب : در مورد میلاد ولایت عشق آقا علی بن موسی رضا (ع) است .

فصل دوّم : معرفی مختصری از زندگانی ۵۵ سال پر برکت حضرت امام رضا (ع) هشتمین امام امت رسول الله (ص)

فصل سوم : گذری بر دوران زندگانی سیاسی امام رضا (ع) ثامن ائمه.

فصل چهارم: خصوصیات و اخلاق و سیره پاک علوی امام رضا (ع) چراغ هدایت و هادی امت.

فصل پنجم: فضیلت زیارت امام رضا (ع) و خواهر گرامیش از منظر خود امام رضا (ع) و سایر ائمه اطهارت (ع).

فصل ششم: هشتاد و هشت حدیث نورانی از از زبان مبارک هشتمین امام شیعیان جهان اسلام.

فصل هفتم: پنجاه و پنج سؤال از مردم و جواب از امام رضا (ع) عالم آل محمد و امام نور و رحمت (به نیت ۵۵ سال عمر پر برکت امام هشتم).

فصل هشتم: مناجات با خدا و شعری از مولف

ارادتمند امام رئوف و امام خوبیها و امام هشتم (ع)

دلباخته حقیر - اسماعیل خدمتلو (زنجانی)

مرداد یک هزار و سیصد و نود و هشت هجری شمسی مقارون با ایام دهه ولایت و امامت (عید غدیر خم)

فهرست

عنوان.....صفحه

فصل ۱

۸..... میلاد ولایت عشق، آقا علی بن موسی الرضا(ع)

فصل ۲

معرفی مختصری از زندگانی پنجاه و پنج ساله پر برکت امام رضا (ع) هشتمین امام
۱۲..... اُمّت رسول الله(ص)

فصل ۳

۱۸..... گذری بر دوران زندگانی سیاسی امام رضا ثامن الائمه(ع)

فصل ۴

خصوصیات و اخلاق و سیره پاک علوی امام رضا (ع) چراغ هدایت و هادی اُمّت رسول
۲۴..... الله (ص)

فصل ۵

فضیلت زیارت امام رضا(ع) و خواهر گرامیش فاطمه معصومه (س) از منظر امام رضا
۳۴..... (ع) و سایر ائمه اطهارت (ع)

فصل ۶

هشتاد و هشت حدیث نورانی از زبان مبارک هشتمین امام شیعیان جهان اسلام..... ۴۳

فصل ۷

پنجاه و پنج سؤال از مردم و جواب از امام رضا (ع) عالم آل محمد، امام هدایت
و رحمت..... ۶۲

فصل ۸

مناجات با خدا و شعر مولف..... ۷۹

منابع و مأخذ (کتابشناسی)..... ۸۳

فصل اوّل

ميلاد ولايت عشق، آقا علي بن موسى الرضا (ع)

یازدهم ذیقعده هر سال یاد آور سال روز میلاد مبارک و با سعادت امام هشتم، ثامن الحجج علی بن موسی الرضا (ع)، امام رئوف، امام مهربانی ها، امام غریب، سلطان خراسان، ضامن آهو، عالم آل محمد (ص)، عزیز طوس و فرزند دل‌بند حضرت امام موسی کاظم (ع) امام هفتم و پدر گرامی حضرت جواد الائمه (ع) امام نهم و برادر عزیز و گرامی حضرت فاطمه معصومه (س) و حضرت احمد بن موسی (شاه چراغ) و... که نام مبارکش «علی» همنام جد بزرگوارش امیر بیان شاه ولایت و جانشین بر محمد (ص) علی المرتضی است و کنیه اش: ابوالحسن، ابوعلی و ابوالقاسم و..

القابی: رضا، سراج الله، نور الهدی، قره العین المؤمنین، فاضل، صابر، زکی و رضی و فی و غیظ الملحدین و...! امامی که فرزند جگر گوشه امام هفتم موسی بن جعفر (ع) و بانو حضرت نجمه خاتون (س) که از اهالی مغرب (اندلس سابق) بود. امام عزیزی که در روز پنجشنبه ماه یازدهم ذیقعده سال ۱۴۸ هجری و قمری در شهر مدینه شهر پیامبر خدا (ص) دیده به جهان گشود هشتمین اختر پاک امامت و ولایت و ادامه دهنده راه انبیاء و اولیاء خدا و ند متعال با تولدش شه (یثرب) غرق در شادی و سروی شد که یکی از جانشینان برحق پیامبر خدا (ص) طبق حدیث معروف جابر انصاری که معرفی دوازده امام است از سوی پیامبر خدا محمد مصطفی (ص) بود محقق شد و موجب سربلندی شیعیان علی (ع) و دودمان آل علی (ع) شد و این امام عزیز و بزرگوار مان در آخرین روز ماه صفر ۲۰۳ هجری و قمری در سن پنجاه و پنج سالگی بوسیله دشمن

۲- علامه مجلسی در جلاء العیون آورده است اسم شریف آن حضرت علی و کنیت آن حضرت ابوالحسن و مشهورترین القاب آن حضرت رضا است و صابر و فاضل و رضی و وفی قره العین المؤمنین و غیظ الملحدین و...

خدا و اهل بیت (ع) و آل رسول خدا (ص) مأمون عباسی خلیفه وقت مسموم
 و در سناباد شهر خراسان امروزی به شهادت رسید آرامگاه آن امام در مشهد قرار دارد.^۳

امام رضا (ع) تنها معصومی از چهارده معصوم (ع) است در کشور عزیزمان ایران
 مدفون شده است و این یکی از بزرگترین افتخار ما ایرانیان است خدا را شکر می
 گوئیم که چه ولی نعمت بزرگی داریم خدا راهزاران بار شکر می گوئیم که او حافظ ما
 ایرانیان است هر چند از وطن خود (مدینه) دور و غریب است ولی ما ایرانیان هیچ گاه
 مرقد آقایمان و ولی نعمتمان را خالی و تنها نمی گذاریم جانمان و مالمان و دارایمان
 را فدا می کنیم و باید آهی کشید و گفت: غریب، امامان مدفون در قبرستان بقیع
 هستند که نه بارگاهی و نه سایبانی و نه گلدسته ای دارند! نه زائر دارند از نزدیک
 عرض و ادب نمایند!! فقط و فقط از دور سلام، عرض و ادب می نمایند. واقعاً جگر
 انسان می سوزد چهار امامی {امام حسن (ع) و امام سجاد (ع) و امام محمد باقر (ع)
 و جعفر صادق (ع)} که در شهر مدینه شهر پیامبر خدا (ص) غریب و تنها هستند و برای
 بنده حقیر خداوند توفیق داد از نزدیک احساس و عرض و ادب کردم که فقط از دور
 چند تکه سنگ سیاهی دیده می شود جلو آن سنگها چند مأمور ایستاده است تا مبادا
 کسی به آن سنگها نزدیک شود! و فقط صبح طلوع خورشید چند ساعتی در ب های
 فلزی قبرستان بقیع باز می شود زائران از دور زیارت می کنند و بقیه ساعات روز باید
 از پشت نرده های فلزی نگاه کرد و آه جگر سوزی کشید و با دل غمناک گفت: ای
 عزیزان غریب بقیع السلام و ای نور چشمان ماشیعیان پیرو علی (ع) السلام، ای

۳- در کتاب اصول کافی ولادت حضرت ابوالحسن رضا (ع) این چنین آمده است: «حضرت ابوالحسن رضا (ع) در سال صد و چهل و هشت به دنیا آمده است و در صفر سال دویست و سه پنجاه و پنج ساله بود که وفات یافت در طوس در قریه ای به نام سناباد که به اندازه یک فریاد تانوقان راه دارد وفات یافت و آن جا دفن شد مأمون ایشان را از مدینه از راه بصره و پارس به سوی مرو برد وقتی مأمون خارج شد و به سوی بغداد می رفت ایشان را به همراه برد تا در این قریه وفات یافت و مادرش کنیزی به نام ام البنین است نقل از صفحه ۴۸۹ اصول کافی ج ۲

فرزندان حضرت خدیجه السّلام، ای جگرگوشه های فاطمه (س) السّلام و ای
مظلومان قبرستان بقیع السّلام، ای پسران مولا علی (ع) السّلام و ای همسایگان قبر
نبی السّلام و ای همسایگان قبر پنهان همسر علی (ع) السّلام و ای ادامه دهندگان راه
ورسم اوّلین مظلوم عالم السّلام و ای شکوفه و عزّت و عظمت جهان اسلام و ای گلهای
پژمرده گلستان محمدی و..... هزاران و هزار افسوس که امروزه قبرستان بقیع چقدر
مظلوم است به مظلومت قبر پنهان مادر سادات حضرت فاطمه مرضیه (س) دختر نبوت
و همسر ولایت و مادر امامت و به مظلومیت واقعه جانسوز کربلا و اسران کربلا و حادثه
خونین کربلا و لب تشنگان روز عاشورا!!! از خدا می خواهیم تا هر چه زودتر آقامان
امام عصر و امام زمان (عج) ظهور کند این غربت ها و این مظلومیتها پایان یابد و تا
قلبها و چشم های گریان ما شیعیان و مسلمانان و عالمیان با نور منور و جمال یوسف زهرا
روشنایی و درخشان یابد ان شاء الله لهم عجل اولیک الفرج آمین یا ربّ العالمین به
حقّ سید المرسلین. الهی آمین .

فصل دوم

معرفی مختصری از زندگانی پنجاه و پنج سال پر برکت
امام رضا (ع) هشتمین امام امت رسول الله (ص)

دوران زندگی آن امام بزرگوار عزیز و شهید راه حق و حقیقت امام هشتم علی بن موسی الرضا به سه دوران طلایی تقسیم می شود: ۱- دوران قبل از امامت به مدت سی و پنج سال از تاریخ ۱۴۸ تا ۱۸۳ هجری قمری است ۲- دوران بعد از امامت با شهادت پدر گرامیش امام موسی کاظم (ع) شروع گردید به مدت هفده سال در شهر مدینه شهر زادگاه و شهر پیامبر خدا محمد مصطفی (ص) مردم و مسلمانان و بخصوص شیعیان از وجود مبارکش استفاده نمودند ۳- دوران سوم به مدت حدود سه سال در خراسان مرکز خلافت عباسی مأمون حضور داشت از شهر و دیار اجداد پاکش جدا شد و مهمان ایرانیان بود بطور کلی بیست سال امامت نمود و تبلیغ دین اسلام و قرآن و احکام و... می پرداخت امام عزیزی که در عصر امامتش مقارون بود با طاغوت‌های جبّاری زمانش: هارون الرشید یکی از حاکمان عباسی که پنجمین خلیفه مقتدر بود که به مدت ده سال در عصر وی حضرت امام رضا (ع) امامت کرد ندوبعد از مرگ او پدرش محمد امین عباسی به عنوان ششمین خلیفه عباسی که توسط برادرش مأمون کشته شد که پنج سال در عصر خلافت امین عباسی امامت نمود و آخرین طاغوت عصر امامتش عبدالله مأمون عباسی هفتمین خلیفه بود که امام رضا (ع) را نیز به شهادت رساند و پنج سال آخر امامتش در عصر خلافت مأمون عباسی بود. امامی عزیزی که به دلایل زیر به لقب «رضا» معروف است. اول اینکه آن حضرت مورد رضا و پسند خداوند سبحان در آسمان و مورد رضا و پسند حضرت رسول خدا (ص) و امامان بزرگوار در زمین بود و دوم اینکه مخالف و موافق شیعه و سنی او را پسندیدند از او رضایت داشتند و آن امام عزیز و بزرگوار مورد رضا و پسند همه بود و سوم اینکه آن حضرت به رضا حق تعالی راضی بود و این خصلت ارزشمند را که مقامی بالاتر از مقام صبر است بطور کامل داشت!^۴

حضرت امام رضا (ع) درست در اولین سال امامت پدر گرامیش حضرت امام موسی کاظم (ع) چشم به جهان گشودویکی از تلخ ترین دورانها برای اهل بیت (ع) شهادت پدرش امام هفتم در زندان هارون الرشید بود امام رضا هشتمین انتخاب شد ورنج آورترین حادثه ای که بعد از شهادت پدر گرامیش امام موسی کاظم (ع) و آغاز امامتش رخ داد و موجب ریختن آب به آسیاب دشمنان اهل بیت (ع) و امام رضا (ع) و شیعیان و دوستان علوی گردید پدید آمدن گروه منحرف و باطل بنام «واقفیه» که در برابر امام رضا (ع) بود زمانی که امام هفتم موسی کاظم (ع) در زندانهای مخوف هارون الرشید عباسی بود نمایندگانی حضرت امام موسی کاظم (ع) مانند: علی بن حمزه بطائنی، زیاد بن مروان قندی، عثمان بن عیسی رواسی، احمد بن ابی بش سراح و.... خمسی و جوهات و مال امام را از شیعیان و مسلمانان و دوستان امام موسی کاظم (ع) می گرفتند و در راههای صحیح به مردم می رساندند و پولها و جوهات بسیاری در نزد آنان جمع شده بود ولی صد افسوس حُب پول پرستی و دنیا خواهی و مال پرستی و حُب دنیا باعث شد نمایندگان امام هفتم منکر وفات امام موسی کاظم (ع) شدند و کم کم فرقه باطل و منحرفی بنام «واقفیه» را بوجود آوردند به آنها و طرفدارانشان را از این رو واقفی می گویند که در اعتقاد به هفت امام متوقف شدند و امامان بعدی را نپذیرفتند امام رضا (ع) قبول نکردند و به هفت امامی حادثه تاریخی جدیدی در تشیع بوجود آوردند موجب سوء استفاده دشمنان شیعه و اهل بیت (ع) گردید و اولین امامی که واقفیه قبول نکردند امام رضا (ع) بود که جانشین پدر گرامیش امام موسی کاظم (ع) به عنوان هشتمین امام شیعیان شده بود. یکی دیگر از مشکلات امام رضا (ع) وجود برادرش ابراهیم ابن موسی که یکی از فرزندان امام

موسی کاظم (ع) در مورد امامت بعد از پدرش مزاحمتهایی برای امام رضا (ع) ایجاد می کرد و یکی دیگر از برداران امام رضا (ع) فردی بنام زید بود که به او «زید النار» می گفتند او بر اثر مقام پرستی امامت حضرت امام رضا (ع) راقبول نداشت و یکی دیگر از برادران و الامقام حضرت امام رضا (ع) آقای عزیزمان حضرت احمدبن موسی (ع) معروف به شاه چراغ که در عصر خلافت مأمون عباسی همراه جماعتی از شهر مدینه منوره به قصد زیارت امام رضا (ع) از طریق فارس بسوی شهر خراسان مرکز خلافت مأمون عباسی بودند نماینده جنایکار و ناپاک مأمون عباسی استاندار فارس بود او و همرانش را ناجوانمردانه در استان فارس شهر شیراز به شهادت رساند امروزه زیارتگاه عاشقان و مریدان و دلباختگان اهل بیت (ع) شده است دارای آرامگاه عظیم ملکوتی چراغ راهنما روشنی بخش دلهاست همیشه از امام رضا (ع) حمایت می کردند. و امام رضا (ع) چندین برادر دیگری داشتند از جمله: عباس، قاسم، اسماعیل، جعفر، هارون، حسن، احمد، محمد، حمزه، عبدالله، اسحاق، عیدالله، زید، حسین، فضل و سلیمان و یکی از خواهران گرامی حضرت فاطمه معصومه (س) است که در شهر قم دفن شده است بارگاهش زیارت شیعیان و عاشقان اهل بیت (ع) و دوستان ائمه (ع) قرار می گیرد. و امروزه شهر مقدس مشهد به عنوان اولین شهر مذهبی و شهر مقدس قم به عنوان دومین شهر مذهبی در کشور عزیزمان ایران است که ایرانیان به این برادر و خواهر ارجمند و با مقام افتخار می کنند، از ولادت حضرت فاطمه معصومه (س) تا ولادت امام رضا (ع) در کشور ایران دهه کرامت نام گذاری شده است دهه جشن شادی و سرور است که از اول ذی القعدة ولادت حضرت معصومه (۱۷۳ هجری و قمری) روز دختر شروع می شود تا یازدهم ذی القعدة ولادت حضرت امام رضا (ع) (۱۴۸ هجری و قمری) ادامه می یابد. امام

رضا (ع) خواهران دیگر چون: فاطمه صغری، رقیه، حکیمه، ام‌آیها، رقیه صغری، کلثوم، ام‌جعفر، لبابه، زینب، خدیجه، علیه، آمنه، حسنه، بریهه، عایشه، ام‌سلمه، میمونه و ام‌کلثوم داشتند که برخی از این برادران و خواهران بزرگوارشان در کشور ایران مدفون هستند مردم زیارت می‌کنند و توسل می‌جویند و دخل می‌بندند و رازونیا می‌کنند و... باید گفت که روز ۲۳ ذی‌القعدة روز زیارتی مخصوص حضرت امام رضا (ع) است و امام رضا (ع) یک صلوات خاصه دارند که عبارتند از

«اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى عَلِيِّ بْنِ مُوسَى الرِّضَا الْمُرْتَضَى الْإِمَامِ النَّقِيِّ النَّقِيِّ وَحُجَّتِكَ عَلَى مَنْ فَوْقَ الْأَرْضِ وَمَنْ تَحْتَ الثَّرَى، الصِّدِّيقِ الشَّهِيدِ، صَلَاةً كَثِيرَةً تَامَةً زَاكِيَةً مُتَوَاصِلَةً مُتَوَاتِرَةً مُتَرَادِفَةً، كَأَفْضَلِ مَا صَلَّيْتَ عَلَى أَحَدٍ مِنْ أَوْلِيَائِكَ: پرودگارا، بر علی بن موسی الرضای برگزیده درود و رحمت فرست. آن پیشوای پارسا و منزّه و حجت تو بر هر که روی زمین و زیر خاک است. بر آن صدیق شهید درود و رحمت فراوان فرست، درودی کامل و بالنده و از پی هم و پیایی و پی در پی، همچون برترین و درود و رحمتی که بر هریک از اولیائت فرستادی»

نماز امام رضا (ع)

امام رضا (ع) نماز شش رکعتی دارد (سه تا دور رکعتی) در هر رکعت سوره «حمد» یک مرتبه و سوره «هَلْ أَتَى عَلَى الْإِنْسَانِ» ده مرتبه، بعد از سلام می گوئی؛

يَا صَاحِبِي فِي شِدَّتِي وَيَا وَلِيِّي فِي نِعْمَتِي وَيَا إِلَهِي وَإِلَهَ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَأَسْحَقَ وَيَعْقُوبَ يَا رَبَّ كَهَيْعَتِ وَيَسَ وَالْقُرْآنِ الْحَكِيمِ أَسْأَلُكَ يَا أَحْسَنَ مَنْ سُئِلَ وَيَا خَيْرَ مَنْ دُعِيَ وَيَا أَجْوَدَ مَنْ أُعْطِيَ وَيَا خَيْرَ مَنْ تَجِيَ أَسْأَلُكَ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ»^۵

دعایی از امام رضا (ع) است که می فرمایند: «اللَّهُمَّ أَسْأَلُكَ حُسْنَ وَتَمَامَ النِّمَّةِ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ أَنْكَ عَلَى شَيْءٍ قَدِيرٍ پروردگارا! از تو درخواست می کنم حُسن عاقبت و تمام نعمت های دنیا و آخرت را زیرا تو بر هر کاری قادر و توانمندی»^۶

در زیارت نامه امام رضا (ع) می گوئیم: «صَلَّى اللَّهُ عَلَيْكَ يَا أَبَا حَسَنِ صَلَّى اللَّهُ عَلَى رُوحِكَ وَبَدَنِكَ صَبْرًا وَأَنْتَ الصَّادِقُ الْمُصَدَّقُ. قَتَلَ اللَّهُ مَنْ قَتَلَكَ بِالْأَيْدِي وَاللُّسُنِ درود خدا بر تو ای ابالحسن درود خدا بر روح و پیکرت شکیبایی نمودی تویی راستگویی تصدیق شده خدا بکشد کسانی را که تو را با دست ها و زبان هایشان کشتند»

۷

۵- نقل از کتاب ارزشمند «مفاتیح الجنان شیخ عباس قمی و زیارت نامه های امام رضا

۶- نقل از فقه الرضا ص ۶۸

۷- نقل کتاب صراط الصالحین ۳۰۷ و زیارتنامه امام رضا (ع) مفاتیح الجنان شیخ عباس قمی

فصل سوم

گذری بردوران زندگانی سیاسی امام رضا (ع)

باید گفت: زمانی که ابراهیم امام عباسی به وسیله سلسله شجره خبیثه و خونریز و جفاکار و نابکار بنی امیه کشته شد و برادرش سفاح به عنوان اولین خلیفه رسمی عباسیان (با حمایت ابوسلمه خلال با لقب وزیر آل محمد و ابومسلم خراسانی بالقب امین آل محمد برای تأسیس حکومت عباسیان زحمت زیاد کشید و در آخر توسط خلیفه بی وفا جنایتکار منصور عباسی کشته شدند) به خلافت رسید و پس او برادرش منصور عباسی به عنوان دومین خلیفه به تخت خلافت نشست و پس از مرگ منصور نوبت به فرزندش مهدی عباسی رسید و مهدی دو فرزند داشت فرزندش هادی عباسی با کمک بزرگان به خلافت رسید تا اینکه عمرش به سر آمد و نوبت به برادرش هارون الرشید پنجمین خلیفه مقتدر عباسی رسید تا اینکه روزی هارون الرشید عباسی فرزندش محمد امین را که مادرش زبیده بود و لیعهد اول خود انتخاب نمود و از مردم برای او بیعت گرفت و عبدالله مأمون را بعنوان ولیعهد دوم قرار داد خودش در سن ۴۶ سالگی بعد از ظلم و ستمی که به شیعیان و بخصوص به امام موسی کاظم (ع) و مسلمانان نمود اجل مهلت نداد به مرکز خلافت شهر تازه تأسیس شده عباسیان بغداد برگردد در سناباد طوس خراسان در گذشت با خلافت و تخت و سلطنت و داع کرد و به سرای باقی شتافت و پسرش صالح بن هارون بروی نماز گزار در طوس مدفون گردید و آنگاه خلافت عباسی نوبت به محمد امین رسید او به مدت ۴ سال و ۷ ماه و ۲۱ روز خلافت کرد او ۲۷ سال سن داشت بجای برادرش مأمون عباسی که پدرش هارون الرشید عباسی انتخاب کرده بود پسر خودش یعنی موسی عباسی را ولیعهد و جانشین خود انتخاب کرد و این امر باعث جنگ و اختلاف بین وارثین هارون الرشید عباسی (امین و مأمون) شد و جنگی سختی بین دو برادر امین و مأمون در گرفت امین عباسی خلیفه وقت توسط لشکریان خراسان از طرف مأمون به فرماندهی طاهر بن

حسین معروف به ظاهر ذوالیمین (مؤسس سلسله طاهریان در ایران) کشته شد و عبدالله مأمون عباسی بعنوان هفتمین خلیفه عباسی بعد از کشتن برادرش محمد امین عباسی برگرسی خلافت در خراسان نشست. و آن شهر را مرکز خلافت خود قرار داد! مأمون عباسی بعد از خلیفه شدن نگرانی های شدید داشت از جمله مشکلات عبارت بودند از: ۱- علویان حکومت او را قبول نمی کردند نامشروع می دانستند ۲- عباسیان و طرفدارانشان دل خوشی از مأمون عباسی نداشتند بخاطر کشتن خلیفه ماقبل خودش (امین عباسی) ۳- اعراب که به تعصب و عربیت و برتری نژاد عرب (پان عربیسم) معتقد بودند ارتباط مأمون عباسی با ایرانیان بیشتر است و مادر مأمون نیز ایرانی بود ۴- ایرانیان و خراسانیان بطور فطری طرفدار و دوستدار خاندان رسالت بودند ۵- شیعیان جهان در هر کجا بودند با عباسیان دشمن بودند و..... مأمون عباسی بهترین راه برای حل مشکلات مذکور را دعوت حضرت امام رضا (ع) امام و رهبر و هادی مسلمانان جهان اسلام و رهبر بزرگ شیعیان جهان اسلام از شهر مدینه شهر پیامبر خدا (ص) به طوس یا خراسان امروز مرکز وقت خلافت عباسی برای خلافت یا ولایت عهدی بود! تا مشکلات مضاعف مأمون عباسی را حل و فصل نماید. ولی حضرت امام رضا (ع) راضی نبود و ناخشنودی خودش را از سفر بسوی خراسان مرکز خلافت از روشهای ذیل اعلام نمود: ۱- امام رضا (ع) چندین بار دعوت مأمون عباسی را رد کرده بود ۲- قبل از حرکت از زادگاه خود شهر مدینه مکرر بر کنار قبر مطهر جدش رسول خدا (ص) می رفت و گریه و زاری می کرد با جدش وداع می نمود ۳- در موقع خروج از شهر مدینه به دوستان و اطرافیان خود فرمود هم اکنون برای من گریه کنید تا صدای گریه شماها را بشنوم من دیگر از این سفر بر نمی گردم و مدینه را نخواهم دید و.... مأمون عباسی شخصی بنام رجاء بن ابی الضحاک مأمور آوردن امام رضا (ع) به

خراسان مرکز خلافت انتخاب نمود. حضرت امام رضا (ع) با اجبار از شهر مدینه محل زادگاهش وداع نمود به شهر خراسان آمد و در طول راه با مردم شهرها و روستاها صحبت می نمود و حرفهای مردم را گوش می کرد به مردم حدیث می گفت سخنان و سنت رسول الله (ص) و ائمه (ع) را به مردم اعلام می کرد وقتی وارد شهر نیشابور شد به زیارت امام زاده محمد محروق رفت حدیث معروف و مشهور سلسله الذهب را برای مردم نیشابور اعلام نمود که هزاران نفر قلم بدست آن حدیث گهربار را مکتوب نمودند برای دیگران یادگار باقی گذاشتند و امام رضا (ع) بعد از روزها و هفته ها وارد مرکز خلافت عباسی و شهر خراسان مرکز خلافت عباسی شدند امام رضا (ع) اول پیشنهاد مأمون عباسی خلافت را قبول نکرد و با اجبار بصورت اکراه و تهدید و در آخر ولایت عهدی و جانشینی مأمون عباسی را به شرطی قبول نمود که: - امر و نهی نکند - فتوا ندهد - قضاوت نکند - عزل و نصب نکند و... (انگیزه های مأمون از ولایت عهدی امام رضا (ع): ۱- فرو نشانیدن قیامهای علویان ۲- متهم کردن امام رضا (ع) به ریاست طلبی ۳- مشروعیت بخشیدن به خلافت خود از طریق امام رضا (ع) ۴- تحکیم خلافت خود و ازسویی کم رنگ کردن شخصیت و محبوبیت امام رضا (ع) در میان مسلمانان و شیعیان ۵- جلب نظر و حمایت ایرانیان ۶- نزدیکی مأمون به امام رضا (ع) و دور کردن مردم از ایشان ۷- کنترل دقیق امام رضا (ع) ۸-

۸- هنگامی که ابوالحسن الرضا (ع) به نیشابور رسید و خواست که آن جا را به قصد رفتن نزد مأمون ترک گوید، راویان حدیث، گردش را گرفتند و عرض کردند: ای پسر پیامبر خدا، از پیش ما می روی و برایمان حدیثی که از محضر تان فیضی بریم، نمی گویی؟! حضرت که در کجاوه نشسته بود سرش را بیرون آورد و فرمود: از پدرم، موسی بن جعفر شنیدم که می فرماید: از پدرم، جعفر بن محمد شنیدم که می فرماید: از پدرم، محمد بن علی شنیدم که می فرماید: از پدرم، علی بن الحسین شنیدم که می فرماید: از پدرم، حسین بن علی بن ابی طالب شنیدم که می فرماید: از رسول خدا (ص) شنیدم که می فرماید: از جبرئیل شنیدم که می فرماید: از خداوند جل جلاله شنیدم که می فرماید: (کلمه) لا اله الا الله حصار من است و هر کس وارد حصار من شود از عذابم در امان است. اسحاق می گوید: چون شتر به راه افتاد حضرت با صدای بلند به ما فرمود: اما این شرطهایی دارد و من از شرطهای آن هستم.

التوحید، ج ۲۵، ص ۲۳ عیون أخبار الرضا (ع)، ج ۲، ص ۱۳۵، ح ۴؛ م ۶۱۶

خلع سلاح کردن امام رضا(ع) ۹- جلب کردن عموم مردم به سوی نظام حکومتی
 و....) وگویند اولین کسی که بر ولایتعهدی و جانشینی با حضرت امام رضا(ع) بیعت
 کرد عباس پسر مأمون خلیفه عباسی بود و بعد از آن فضل بن سهل (ذو الریاستین) وزیر
 ایرانی مأمون عباسی و یحیی مفتی دربار و عبدالله طاهرو رجال عباسی و....^۹
 و بعد از آن مأمون عباسی فرمان داد که بنام امام رضا (ع) زدند و اسحاق برادر امام
 رضا (ع) با دختر عمویش ازدواج نمود و دختر مأمون بنام امّ الفضل با امام جواد(ع)
 پسر امام رضا (ع) ازدواج کرد و.... نماز استسقاء(باران) توسط امام رضا(ع) در
 خراسان برگزار شد باران بارید مردم را خوشحال نمود و حمید بن مهران یکی از رجال
 دربار عباسی به امر خدا با اشاره امام رضا (ع) توسط دوشیر موجود در پرده دیوار کشته
 شدند چون وی امام رضا (ع) را مسخره و توهین کرده بود و پذیرش ولایتعهدی امام
 رضا نتایج چون: کاهش فشار بر علویان و دوستداران امام و معرفی حقایق و ارزشهای
 دینی در جریان پذیرفتن ولایتعهدی و بر ملا ساختن چهره منافقانه و ظالمانه مأمون و
 تلاشهای وسیع امام رضا(ع) در جریان مناظره با ادیان مختلف در بیان داشتن توحید
 و معرفی آن و محبوب شدن امام رضا(ع) در بین رؤسای مذاهب و مردم پس از جریان
 مناظره و از شاگردان امام رضا (ع) میتوان از افراد چون: ذکریا بن آدم آشوی
 قمی نماینده امام رضا (ع) در قم. یونس بن عبدالرحمان. صفوان بن یحیی. حسن بن
 محبوب صاحب کتاب نوادر. علی بن مثنی از نوادگان مثنی تمار. زیان بن صلت
 (اباصلت).... امام رضا (ع) صاحب فرزند بنام محمد (جواد الائمه) بود که امام
 جواد(ع) هفت ساله بود پدر گرامیش امام رضا (ع) در ۵۵ سالگی توسط مأمون عباسی
 از طریق سم به شهادت رسید و مرقد مطهر امام رضا (ع) در خراسان رضوی امروزه

۹- سه نفر از بیعت ابا نمودند عیسی الجلودی و علی بن عمران و ابن یونس ص ۲۷۴ ج ۲ عیون اخبار الرضا

چراغ راهنمای هر عاشق دل‌باخته ای است که مثل شمع دور حرم شریفش حلقه می زند
ومی گویند: السلام ای حضرت سلطان عشق یا علی ابن موسی الرضا - السلام ای
تربت پاکش خاک بهشت یا علی ابن موسی الرضا باید گفت: سلام بر توای نور آسمانی
در سرزمین ایران. سلام بر توای هشتمین اختر تابناک ولایت و امامت... و می گویم ای
آقای من تو امید دردمندانی و آرزوی آرزومندانی و چشم امید پیروانی و شکننده
شوکت متجاوزانی و عزت دهنده فقیرانی ، شفابخش مریضانی و بر آورنده حاجت
مندانی تو را به حق علی مرتضی و جان مادرت فاطمه زهرا (س) حاجت ما را بر آورده
ساز و دعوت کن از نزدیک قبر مطهرت را زیارت کنیم انشاء الله تعالی

فصل چهارم

خصوصیات و اخلاق و سیره امام رضا (ع) چراغ هدایت و
هادی امت

حضرت امام رضا (ع) و تمام ائمه (ع) در طول زندگی هایشان چراغ هدایت و نور رحمت و شمع معرفت بودند و خداوند متعال ائمه پاک و طیب و طاهر را برای هدایت انسانها بسوی نور خلق نموده است و همه ائمه ما خورشید تابناکی هستند دیگران از وجودشان نور کسب ماسوه ی نمایند فرمایشات و اندرزها و پندهایشان و سیره و سیرت و راه و رسم زندگی ... الگوانسانها هستند ائمه ما از گناهان پاک و مبراهستند و عصمت دارند و معصوم هستند و آنان مشهور به بردباری و نظم دهنده دین و عزت مسلمانان و فرو خوردن خشم منافقین و تباهی کافران است ائمه همچون خورشید تابان و درخشانی هستند انسانها با توجه به استعداد و توانایی هایشان از این منبع خورشید عظیم نور کسب می کنند و از آنجا که همه چهارده معصوم (ع) در پیشگاه خداوند نوری واحد هستند و یکی از منابع نور هدایت در این اثر امام رئوف و آقایی مهربانی و امام جانها و دلها حضرت امام علی بن موسی رضا (ع) هشتمین امام از ازدوازه امام برحق و دهمین معصوم از چهارده معصوم (ع) است که دارای اخلاق و سیره و رفتار و کردار الگو و اسوه است می خواهیم در این اثر فقط گوشه های از آن صفات الهی و سیره رضوی و بیان کنیم باشد که خوانندگان محترم با مطالعه سایر کتب ارزشمند اطلاعات کامی کسب نمایند امام رضا (ع) را حتی دشمنان نیز این خصوصیات الهی وی را تأیید و تحسین و از ایشان ، خرسند و رضا بودند . باشد تا ما پیروان و شیعیان و رهروان آن حضرت بتوانیم از آن منبع کسب فیض نماییم امامی که ناطق قرآن بود و سرچشمه همه اخلاق و دانش و کراماتش از قرآن بود تمام ائمه قرآن مجید را در طول حیات خویش سرلوحه خود قرار می دانند و خاندان پاک رسالت نور دانش و آگاهی جایگاه علم الهی در میان مردم بودند امام رضا (ع) مصداق بارز

آیات خداوند در زمین بود امامی که در هر سه روز یک بار قرآن را ختم می نمود می فرمود: اگر بخواهم می توانم در کمتر از سه روز هم قرآن را ختم کنم اما هرگز به آیه بر نمی خورم جز آنکه در آن و اینکه درباره چه چیزی فرود آمده است و در چه وقتی نازل شده می اندیشم از این رو قرآن را هر سه روز یکبار ختم می کنم حضرت امام رضا (ع) شب ها در بستر خواب مقدار زیادی قرآن می خواند و هنگامی که به آیات یاد آور بهشت و جهنم می رسید بسیار می گریست و از خداوند بهشت را مسئلت می کرد و از آتش دوزخ به او پناه می برد امام رضا (ع) با قرآن همیشه مأنوس بود و بدقت آن را می خواند کلامش متأثر از قرآن کلام خدا بود شیفته قرآن بود اغلب اوقات مشغول تلاوت قرآن کریم بود و در تفسیر و اسباب نزول می اندیشید در مناظرات و پاسخ امام رضا (ع) چه زیبا جایگاه امام را بیان ها از قرآن استفاده می کرد فرمودند: «امام امین و رفیق و پدر و برادر مهربان است مانند مادر نیکوکاری که به فرزند کوچکش مهر می وزد و پناه دهنده بندگان است»^{۱۲}

امامی که از القابش صابر بود چون نسبت به مصائب و ناراحتی هایی از سوی دشمنان و مخالفان به او می رسید صابر و بردبار بود و صبر می کرد و امامی که نسبت به جامعه و هموطنان خویش وفادار بود این امر باعث شد لقب وافی داشته باشد امامی که چراغ هدایت خدادار زمین بود گمراهان را راهنمایی و هدایت می کرد و سرگشتگان را به صراط مستقیم دین اسلام هدایت می کرد چون لقبش سراج الله بود امامی که نور چشم مومنان بود باعث سربلندی مؤمنان بود امام شمع هدایت و چراغ خدا بوده و گمراهان و منحرفان را راهنمایی و سرگشتگان را به راه راست هدایت می کرد و

۱۱- نقل از صفحه ۷۳ و ۷۴ قرآن حکیم از منظر امام رضا جوادی آملی - عیون اخبار الرضا ج ۲

۱۲- تحف العقول عن آل الرسول ص ۸۰۰ حدیث ۱۶۴۰

مسیر را ه نشان می داد، امامی دست مردم را می گرفت به جاده زندگی می برد و به هدایت و راهنمایی مهم ترین برنامه امام بود چون امام وظیفه اش مقصد می رساند، همین است که دست افراد را گرفته را به مقصد همان قرب الهیست، برساند، امام عزیزی که در تمام مناظره ها و بحث ها با رهبران دیگر ادیان و مذاهب باعث شادی و افتخار مسلمان و شیعیان شد لقبش قره عین المؤمنین شد امامی که اشتباهات و خطاهای مخفی ملحدان را می بخشید و تصورات و انحرافات آنان را رد می کرد چون امامی مکیدات الملحدین لقب داشت امامی که همانند یوسف پیامبر که فرمانروایی مصر بود صدیق بود جهان اسلام را هدایت می کرد امامی که شایسته ترین افراد روی زمین بود لقب فاضل به خودش گرفت رجاء بن ابی الضحاک مأمور آمدن امام از مدینه به مرو بود درباره امام رضا (ع) می گوید: از مدینه تا مرو با او بودم به خدا قسم ندیدم مردی که از او (امام رضا) متقی تر به خدای تعالی باشد و بیشتر یاد خدا کند و ذکر خدا گوید در همه اوقاتش و یا خداترسی و پارسا تر از او باشد. نماز صبح می گزارد و چون سلام می داد در مصلائی خود می نشست و تسبیح و تحمید و تکبیر و تهلیل می گفت و صلوات بر پیامبر و آل او می فرستاد تا آفتاب برمی آمد!...

امامی که عقیده داشت که برتری او تنها به تقوا و پاکدامنی و اطاعت خداوند سبحان است نه به خاطر انتساب به رسول خدا (ص) و فاطمه زهرا (س) و علی مرتضی (ع)! امامی که در تمام زندگی خدا را فرمانبردار و خدا دوست بود اصلاً فریب آراستگی های دنیا همچون جدش علی مرتضی (ع) نمی خورد زمانی مأمون عباسی اوّل پیشنهاد خلافت و حکومت را به امام داد امام قبول نکرد آنقدر پافشاری نمود که حتی فضل بن سهل صدر اعظم و فرمانده کل مأمون بود شاهد اصرار و پافشاری مأمون به

۱۳- برای اطلاع بیشتر به گذارش رجاء بن ابی الضحاک به کتاب عیون اخبار الرضا مراجعه نمود

امام رضا(ع) برای قبول پست خلافت و ریاست حکومت بود امام بوجود تمام خواسته مأمون را رد کرد فضل بن سهل گفت: «خلیفه را هیچ گاه مثل امروز خوار و ذلیل ندیدم!» و مأمون عباسی خودش گفت: «بسیار کوشیدم تا طمع او را (امام رضا) به خلافت و غیر آن جلب کنم اما موفق نشدم» امامی که سالکان راه خداوند بود و از شجره پاکی بود و در قلّه پاکدامنی و فروتنی و خوش رفتاری و چون اخلاقی قرار داشت. گویند امام رضا (ع) هیچ گاه در برابر کسی که رو به رویش نشسته بود پاهایش را دراز نمی کرد و تکیه نمی داد در گفتار خود به کسی بی احترامی نمی کرد و هرگز دست رد بر سینه کسی که می توانست حاجتش را بر آورد کند نمی زد و کسی که ندیده بود امام رضا (ع) به غلامان و بردگان خود ناسزا بگویند و هرگز آب دهان به بیرون نمی افکند و با قهقهه نمی خندید و خنده امام در برابر مردم تبسم بود و با غلامان و بندگان غذا می خورد و شبها کم می خوابید و بیشتر شب بیدار بود و اکثر شبها از آغاز شب تا صبح احیاء می گرفت بسیار روزه می گرفت و در هر ماه سه روز روزه بود اهل نیکی و بخشش بود همانند همه ائمه صدقه را پنهان می داد و در شبهای تاریک صدقه را می داد. مخالف بلند شدن غلامان و بردگان وقتی بر سفره نشسته بودند به احترام وی بلند شوند می فرمود: «اگر در حالی که غذا می خورید بر بالای سر شما آدم برنخیزید تا وقتی که از خوردن فراغت یابید امام رضا (ع) در تابستان بر حصیر می نشست و در زمان بر روی نمد پیراهن خشن می پوشید مگر آن که بخواهد پیش مردم در آید که در آن وقت لباس بهتر دربر می نمود آلبراهیم بن عباس گوید: «هرگز ندیدم امام رضا(ع) در گفتارش به کسی جفا کند و هیچگاه ندیدم که سخن کسی را قطع کند، صبر می کرد تا از او فارغ شود و ندیدم کسی را از حاجتی باز گردانیده باشد و ندیدم که پای

خودپیش همنشینی دراز کند، در برابر همنشینی تکیه نمی داد و هرگز ندیدم از خدمتکاران و کارگزاران خود کسی را دشنام دهد و ندیدم پیش چشم کسی آب دهان بیندازد و در خندیدن قهقهه نماید، بلکه خنده اش تبسم بود و چون خلوت می شد و سفره اش می گستر دند، همه غلامان و خدمتکاران را بر سر سفره می خواند، حتی دربان و مهتر. و آن حضرت شب کم خواب می کرد و بسیار می بود اکثر شب ها از اول شب تا صبح احیا می نمود و بسیار روزه می داشت و روزه سه روز در ماه از او فوت نمی شد و بسیار پنهانی صدقه می داد و بیشتر این کار را در شب های تاریک انجام می داد، هر که گمان کند که مانند او در فضل دیده، او را تصدیق مکن...»^{۱۵}

امام رضا (ع) بسیار بر دُبار و کریم و بخشنده بود شخصی گشاده دست و بزرگوار بود در حال بخشنده آبرو و شخصیت افراد نیازمند را حفظ می نمود و از منت گذاشتن و برتری جویی در کمک به دیگران خودداری می کرد امام رضا (ع) هرگز از کسی رو بر نمی گرداند و کلام کسی را قطع نمی کرد مانع کسی که می توانست احسان کند نمی شد امام خدمتکاران و غلامان را با نام بد صدا نمی کرد با آنان بد رفتاری نمی کرد مردم را با گرمی و لبخند استقبال می کرد در پیش دیگران مؤدب و منظم می نشست بسیار نماز می خواند و به نماز اول وقت بسیار بها و اهمیت می داد گویند در زمان جلسه مناظره با رهبران سایر ادیان و مذاهب وقت نماز شد مؤذن اذان گفت امام جلسه را ترک نمود نماز را اقامه نمود به نماز اول وقت بسیار بها و ارزش داد! و شبها را با نماز و دعا و تلاوت قرآن سپری می نمود در شبها ی تاریک به نیازمندان کمک می کرد تا مبادا شناخته شوند به هیچ یک از غلامان دستور انجام کاری را نمی دادند حتی زمانی که بالاترین مقام را در دولت ولایت عهدی و جانشینی خلیفه را داشتند با رفتار

و کردارش به مردم آموخت رنگ و نژاد پست و مقام باعث برتری افرادی نسبت به یکدیگر نمی شود همه باهم برابر و برادر هستند امامی که نسبت به فقیران فخر فروشی نمی کرد امامی که از دنیا چشم پوشیده و از لذتهای مادی و دنیوی روی گردان بود و هیچ عملی دوستداشتنی از مهربانی و خوش رفتاری و رؤفت به مردم و مخصوص به فقرا محرومان نبود بسیار بخشنده بود حتی فضل بن سهل صدر اعظم مأمون عباسی به بخشش امام رضا (ع) در روز عرفه اعتراض نمود و ایراد گرفت. در جواب می فرمود:

«ای فضل بن سهل! بخشش ضرر نیست بلکه یک سود است» امام از میهمانان خود پذیرایی می کرد و آنان را آزاد می گذاشت و خود به آنان خدمت می کرد امام بندگان زیادی را آزاد می کرد و این عمل را نیز دوست داشت و نسبت به بردگان بسیار خوب و مهربان بود با آنان غذا می خورد مخالف تبعیض نژاد بود اعتقاد داشت برتری عمل صالح و تقوی و نیکو است نه رنگ و پوست و مقام و نژاد و...»

امام رضا (ع) امام را این چنین معرفی فرمودند: «امام مانند خورشید طلوع کننده و آراسته ای است که نورش جهان را فرا می گیرد. امام افقی است که هیچ چشم و دستی به او نمی رسد»^{۱۶}

از دیگر اخلاق والای امام رضا (ع) یکی این بود که با خدمتکاران و غلامانش غذا می خورد و از اینکه خودش را برتر از آنها بداند تنفر داشت و این اخلاق عالی را از جدش پیامبر بزرگوار اسلام صلی علیه و آله به ارث برده بود^{۱۷}

۱۶- تحف العقول عن آل الرسول ص ۸۰۰- حدیث ۱۶۳۶

۱۷- نقل از ص ۲۴ کتاب. پژوهشی دقیق در زندگانی امام علی بن موسی الرضا (ع) باقر شریف قرشی

امام رضا (ع) بر تمام علوم و دانشها احاطه کامل داشت و دانشمندترین مردم زمان خود و داناترین آنان بود و منظره همگان متفق القول شدند امام رضا اعلم تر از همه افراد بود وی بالاترین مرجع در جهان اسلام بود در مناظره ها از کتاب آنان جواب می داد و از کتاب تورات و انجیل و... دلیل می آورد متفکر برجسته اسلامی بود و نه تنها عالمان و فقیهان و دانشمندان و حتی خود مأمون عباسی خلیفه اعتراف کردند کسی در روی زمین داناتر از امام رضا (ع) وجود ندارد! امام با مردم به زبان خودشان سخن می گفت و بسیاری از حوادث را قبل از اینکه واقع شود بیان می نمود و حوادث با توجه به پیش بینی امام اتفاق می افتاد مثل پیشگویی (قتل امین توسط مأمون و هلاکت برمکیان توسط هارون و دفن امام رضا در کنار هارون در مرو شهادت خودش توسط مأمون و...) امام هشتم عبد صالح خدا بود این برترین فضیلت امام بود همیشه از خدا خوف و ترس داشت و دیندار عالی خدا بود در عبادت خدا پیشقدم بود در همه حال متذکر نام خدا و یاد خدا بود گویند امام سراسر شب را وضو می گرفت و نماز می خواند خدا ترس ترین مردم عصر خودش بود و در همه حال یاد خدا بود و ترس خدا را در دل داشت و شروع کارهایش با ستایش و حمد خدا بود سجده های طولانی داشت و عشق خدا بر قلب عطف و مهربانش تسلط داشت امام الرؤف لقب گرفت امام در مناجات با خدا از دعا استفاده می کرد و دعا را سلاح انبیاء می دانست و توصیه به دعای مخفی می کرد درباره مناجات در ماه شعبان می فرمود: «هر کس در هر روز از شعبان هفتاد مرتبه «استغفر الله واسئله التوبه» بگوید. خدای تعالی برات

دوری از آتش و گذشتن از صراط را برای او بنویسد و او را در خانه قرار و ثبات داخل کند»^{۱۹}

۱ امام رضا (ع) درباره مقام و منزلت امام فرمودند: «امام امین خدا در روی زمین و مخلوقاتش است. او حجت بر بندگان خدا و جانشین او در سرزمینش و دعوت کننده به سوی خدا و دفاع کننده از حریم خداست»^{۲۰}

امام رضا (ع) تألیفاتی نیز دارد. از جمله رساله بزرگ طب امام رضا (ع) به درخواست مأمون نوشت «الرسالة الذهبية» نامید درباره نقش غذا و تأثیر آن در سلامت بدن انسان و حفظ آن در برابر بیماریها است و اثر دیگر مسند امام رضا (ع) است (صحيفة الرضا) حاوی روایاتی است که امام از رسول خدا (ص) و پدران او روایت کرده است^{۲۱} و اثر دیگر جوامع الشريعة است که حاوی فرایض برجسته مذهبی و فقه است به فضل بن سهل وزیر مأمون دیکته کرده است و.....

۱۹- عیون اخبار الرضا ج ۲ ص ۸۱ ح ۵۶۵ باب ۳۱

۲۰- تحف العقول عن آل الرسول ص ۸۰۰ حدیث ۱۶۴۱

۲۱- ان شاء الله تعالی در جلد دوم درباره آن کتاب گهربار مطالبی نوشته خواهد شد

۲۲- در جلد دوم اشاره خواهد شد

فصل پنجم

فضیلت زیارت امام رضا و خواهر گرامیش فاطمه
معصومه (س) از منظر امام رضا (ع) و سایر ائمه اطهار (ع)

از جمله احادیثی که در این باره جمع آوری شده است چند مورد ذکر می شود:

۱- حضرت آقا امام رضا (ع) در این باره خودش فرمودند: «زود باشد که من به زهر کشته شوم مظلوم و در جنب هارون الرشید مدفون گردم و خدای عزوجل تربت مرا زیارتگاه دوستان من گرداند. پس هر که مرا زیارت کند روز قیامت. و به حق آن که محمد (ص) را گرامی ساخت به نبوت و بر همه خلق برگزید نماز نکند کسی از ایشان نزد قبر من دور کعت مگر مستحق مغفرت گردد از جانب خداوند. روزی که او را ملاقات کند. به حق آن خداوند که ما را اکرام کرد بعد از محمد (ص) به امامت. مخصوص ساخت به وصیت که زائران قبر من گرامی ترین افرادند نزد خدای تعالی در روز قیامت و هیچ مؤمن مرا زیارت نکند پس به غربت من گریه کند و بر روی او قطره ای از اشک برسد. مگر این که خدای عزوجل جسد او را بر آتش حرام گرداند»^{۲۳}

۲- حضرت آقا امام رضا (ع) فرمودند: «بارها بسته نمی شود به قبری از قبرها. مگر به قبر ما. بدانید که من کشته می شوم به زهر به ستم و مدفون می گردم در موضع غربت؛ پس هر که بار بندد به زیارت من. دعای او مستجاب شود و گناهی آمرزیده شود»^{۲۴}

۳- حضرت امام محمد تقی (ع) می فرمایند: «پدرم در نامه ای که به من نوشت فرمودند: «هر کس مرا زیارت کند و حق مرا بشناسد در سه جا روز قیامت او را زیارت می کنم. آنجا که نامه های اعمال به دستشان باشد و آنجا که در صراط بخواهند بگذرند و آنجا که در دیوان عدالت الهی به حساب آنها رسیدگی کنند»^{۲۵}

۲۴- عیون اخبار الرضا ج ۲ ص ۴۳۴-۴۳۵ باب (۱) ۵۲

۲۵- عیون اخبار الرضا ج ۲ ص ۴۹۸-۴۹۹ باب (۱) ۶۶

۲۶- نقل از کتاب چهارده معصوم عماد زاده ص ۴۵۰

۴- حضرت امام رضا (ع) فرمودند: «من به زودی مظلومانه به زهر جفا کشته می شوم کسی که مرا زیارت کند و عارف به حق من باشد خداوند گناهان گذشته و آینده او را می آمرزد»^{۲۶}

۵- حضرت رسول اکرم (ص) فرمودند: «کسی که دوست دارد خندان و با روی گشاده خداوند را دیدار کند باید از محبت و ولایت علی بن موسی الرضا (ع) بهره مند باشد»^{۲۷}

۶- حضرت امام جواد (ع) فرمودند: «کسی که زیارت کند پدرم را به طوس درحالی که عارف باشد به حق او به خدا من جنت را برای او ضامنم»^{۲۸}

۷- حضرت امام موسی کاظم (ع) فرمودند: «من زاره بات عنده ليله كان كمن زار الله في عرشه کسی که زیارت کند و یا یک شب نزد قبر فرزندم رضا بیتوته و مجاورت نماید مثل کسی است که خدا را در عرش زیارت کرده باشد»^{۲۹}

۸- حضرت امام هادی (ع) فرموده است: «هر که رابه سوی خدا حاجتی باشد قبر جدم حضرت امام رضا (ع) را در شهر طوس زیارت کند درحالی که غسل کرده باشد و نزدسر آن حضرت دو رکعت نماز به جا آورد و درقنوت نماز حاجت خود را بخواهد به درستی که مستجاب می شود مگر آنکه خواسته او برای گناه یا قطع رحمی باشد به تحقیق موضع قبر آن حضرت بارگاهی است از بارگاه های است از بارگاه های بهشت

۲۷- وسائل اشيعه ج ۱۰ ص ۴۳۸

۲۸- بحار انوار ج ۳۶ ص ۲۹۶

۲۹- عيون اخبار الرضا ج ۲ ص ۵۰۱ ح ۹۱۷ باب ۶۶

۳۰- نقل از مفاتيح الجنان

وهیچ مومنی او را زیارت نمی کند مگر آنکه حق تعالی او را از آتش دوزخ آزاد می کند و وارد بهشت می نماید»^{۳۰}

۹- حضرت امام رضا (ع) فرمودند: «به شیعیان ما ابلاغ کن که ثواب زیارت من در پیشگاه خدا با هزار حج معادل است»^{۳۱}

۱۰- جناب شیخ طوسی از حضرت امام رضا (ع) نقل کرده است که آن حضرت می فرمود: «نغمه ای در سرزمین طوس است بخدا سوگند آن زمین باغی از باغهای بهشت است هر که مرادراین بقعه زیارت کند مانند کسی است که رسول خدا را زیارت کرده است و برای او پاداش هزار حج مقبول و هزار عمره مقبول نوشته خواهد شد و من و پدرانم روز قیامت شفاعت کننده او خواهیم بود»^{۳۲}

۱۱- امام رضا (ع) در سه جابه دیدن زائر خود می رود خودش فرموده است: «هر کس با وجود دوری خانه و مزارم مرا زیارت کند روز رستاخیز در سه جا پیش او می آیم تا از ترسهای نجاتش دهم زمانی که نامه های اعمال به راست و چپ به حرکت در می آید. در جلو پل صراط. و در کنار سنجش اعمال»^{۳۳}

۱۲- حضرت امام رضا (ع) فرمودند: «هر که مرا زیارت کند با دوری سرای من. می آیم نزد او روز قیامت در سه موطن تا برهانم او را از هول های آن. وقتی که نامه هابه راست و چپ دهند و نزد صراط و نزد میزان»^{۳۴}

۳۱- همان منبع

۳۲- ناسخ امام رضا ج ۱۴ ص ۲۲۱

۳۳- بحار الانوار ج ۱۰۱ ص ۳۴۷

۳۴- انوار البهیة ص ۳۸۲

۳۵- عیون اخبار الرضا ج ۲ ص ۴۹۹ ح ۹۱۲ باب ۶۶ (۲)

۱۳- زیارت امام رضا(ع) از منظر جواد ائمه(ع)

حضرت امام جواد(ع) فرمودند: «زیارت پدرم از حج استجابی بهتر است و بهتر آن است که در ماه رجب زیارت شود»^{۳۵}

۱۴- خوشا به حال زائر حضرت رضا درسه جا از زیارت سود می برد خود آقا حضرت امام رضا(ع) فرمودند: «هر کس در این خانه دور من مرا زیارت کند روز قیامت درسه جا نزد او می آیم تا او را از هراس آنها نجات دهم در وقتی که نامه های اعمال از راست و چپ پران باشد در پل صراط و در نزد سنجیدن کردارهای نیک و بد»^{۳۶}

۱۵- ثواب زیارت امام رضا (ع) از منظر جدبزرگوارش رسول خدا (ص)

حضرت محمد رسول الله (ص) فرمودند: «زود باشد که پاره ای از تن من در زمین خراسان مدفون گردد هیچ مؤمنی او را زیارت نمی کند مگر آنکه بهشت را بر او خدا واجب می کند و بدنش را بر آتش حرام می گرداند. هر غمناکی وی را زیارت کند حق تعالی غم و اندوهش را زایل کند»^{۳۷}

۱۶- ثواب زیارت امام رضا(ع) مساوی با زیارت رسول خدا (ص) است حضرت امام جعفر صادق (ع) فرمودند: «هر کس امام رضا (ع) را زیارت کند گویا رسول خدا(ص) را زیارت کرده است»^{۳۸}

۱۷- ثواب زیارت امام هشتم از منظر امام ششم

۳۶- انوارالبهیه ص ۳۸۱

۳۷- خصالی شیخ صدوق ص ۱۶۸ ح ۱۹۱

۳۸- ریاحین الشریعه ج ۵ ص ۳۰۹

۳۹- وسائل الشیعه ج ۱۰ ص ۴۳۴

حضرت امام جعفر صادق (ع) فرمودند: «فرزندی از فرزندان پسر من موسی که نامش نام امیرالمؤمنین (ع) باشد بیرون آید از زمین طوس و آن در خراسان است و در آن جا به زهر گشته شود و آن جا غربت مدفون شود. هر که او را زیارت کند در حالی که عارف باشد به حق او. خدای تعالی او را بخشد اجر آن کس که انفاق کند قبل از فتح و قتال کند»^{۳۹}

۱۸- زیارت امام رضا (ع) برابر با هزار هزار حج است

راوی می گوید: در نامه از حضرت امام رضا (ع) چنین آمده بود: «به شیعیان من بگویند که زیارت من نزد خداوند برابر با هزار حج است» راوی می گوید به امام جواد (ع) عرض کردم هزار حج؟ فرمودند: «آری به خدا سوگند! و برای کسی که او را با شناخت حقیقت زیارت نماید برابر با هزار هزار حج است»^{۴۰}

۱۹- زیارت امام رضا (ع) مانند پاداش هفتاد حج نیکو است

حضرت امام موسی کاظم (ع) فرموده است: «کسی که پسر من علی (امام رضا) را زیارت کند پاداش او در پیشگاه خدا مانند پاداش هفتاد حج نیکو (مستحبی) است مَنْ زَاوَى وَلَدِي عَلِيٍّ كَانَ عِنْدَ اللَّهِ كَسَبَعِينَ حَجَّةً مَبْرُورَةً»^{۴۱}

۲۰- زیارت امام هشتم باعث آمرزش گناهان گذشته و آینده است

۴۰- عیون اخبار الرضا ج ۲ ص ۴۹۹-۹۱۳ باب (۳) ۶۶

۴۱- ثواب الاعمال و عقاب الاعمال شیخ صدوق ص ۲۱۱-۲۴۴

۴۲- نقل از انوار البهیة ص ۳۸۱

حضرت امام رضا (ع) فرمودند: «من به زودی مطلوبان به زهر جفا کشته می شوم کسی که مرا زیارت کند و عارف به حق من باشد خداوند گناهان گذشته و آینده او را می آمرزد»^{۴۲}

۲۱- زیارت امام رضا (ع) برابر با زیارت رسول خدا (ص) است

امام رضا (ع) فرمودند: «هر که مرا زیارت کند چنان است که رسول خدا (ص) را زیارت کرده است و حق تعالی برای او سبب آن زیارت ثواب حج پسندیده و هزار عمره پذیرفته بنویسند و من و پدرانم در روز قیامت شفیع او باشیم»^{۴۳}

۲۲- حضرت امام رضا (ع) فرمودند: «همانا به زودی از روی ستم با زهر شهید می شوم و مرا جنب هارون دفن می کنند حق تعالی خاک مرا محل آمد و رفت شیعه و اهل بیت من قرار خواهد داد. پس هر کس مراد محل غریبی زیارت کند زیارت کردن من در روز قیامت برای او واجب شود و به حق آن کسی که محمد (ص) را به نبوت اکرام داشت و بر جمیع خلقتش برگزید احدی از شما نزدیک قبر من نماز نگذارد به قدر دور کعبت مگر آنکه مستحق آمرزش خداوند شود در روزی که او را ملاقات کند و پاداش او را ببیند و به حق آن کسی که بعد از محمد (ص) ما را به امامت اکرام به وصایت آن جناب مخصوص داشت زوآر قبر من گرامی ترند در روز قیامت نزد خدا بر جمیع خلق که در صحرای محشر قدم گذارند»^{۴۴}

۲۳- حضرت امام رضا (ع) فرمودند: «در خراسان بقعه ای است زمانی بر او بیاید که محل آمد و شد ملایکه گردد و همیشه فوجی از آسمان فرود آیند و فوجی بالا روند تا

۴۳- وسائل الشیعه ج ۱۰ ص ۴۳۸

۴۴- نقل از مفایح الجنان

۴۵- عیون اخبار الرضا ج ۲ ص ۴۷۳

آن زمان نفع صورت دیده شود گفتند یابن رسول الله! کدام بقعه است آن؟ فرمود: آن در زمین طوس است و آن به خدا روضه ای است از ریاض بهشت. هر که مرا در آن بقعه زیارت کند چنان باشد که رسول خدا (ص) را زیارت کرده و خداوند برای او بنویسد ثواب هزار حج مقبول و هزار عمره مقبول و من و پدران من شفیعان او باشیم روز قیامت»^{۴۵}

۲۴- حضرت امام جواد (ع) فرمودند: «به خدا قسم! هر کس با معرفت و شناخت قبر پدرم را زیارت کند خدا به او ثواب یک میلیون حج می دهد»^{۴۶}

۲۵- حضرت امام موسی کاظم (ع) روایت کرده است پدرم امام جعفر صادق (ع) مکرر به من فرمودند: «عالم آل محمد (امام رضا) در صلب تو است و کاش من او را درک می کردم پس به درستی او همان امیر المؤمنین علی (ع) است»^{۴۷}

۲۶- حضرت امام علی (ع) فرمودند: «مردی از فرزندان من در زمین خراسان به زهر ستم و عدوان شهید خواهد شد که نام او موافق نام من باشد. و نام پدرش موافق نام موسی بن عمران باشد هر که او را در غربت زیارت کند حق تعالی گناهان گذشته و آینده او را بیامرزد اگر چه عدد ستاره های آسمان و قطره های باران و برگ درختان باشد»^{۴۸}

۴۶- عیون اخبار الرضا ج ۲ ص ۵۰۰ ح ۹۱۵ باب (۵) ۶۶

۴۷- کامل الزیارات ۵۱۰ الامالی صدوق ۱۲۰ عیون اخبار الرضا ج ۱ ص ۱۲۰ حدیث ۲۷۸

۴۸- بحار انوار ج ۴۹ ص ۱۰۰ ح ۵۰

۴۹- جلاء العیوم مجلسی ص - ۹۳۲۹۳۰

۲۷- حضرت امام رضا (ع) فرمودند: «زود باشد که کشته شوم به زهر با ظلم و ستم و مدفون شوم در پهلوی هارون الرشید و بگرداند خدا تربت مرا محل تردد شیعیان و دوستان من پس هر که مراد این غربت زیارت کند واجب شود برای او که من او را زیارت کنم در روز قیامت و سوگند می خورم به خدایی که محمد را گرامی داشته است به پیغمبری و بر گزیده است او را بر جمیع خلایق که هر که از شما شیعیان نزد قبر من دور کعت نماز کند البته مستحق شود آمرزش گناهان را از خداوند عالمیان در روز قیامت و به حق آن خداوندی که ما را گرامی داشته است بعد از محمد ص به امامت و مخصوص گردانیده است ما را به وصیت آن حضرت سوگند می خورم که زیارت کنندگان قبر من گرامی تر از هر گروهی اند نزد خدا در روز قیامت و هر مؤمنی که مرا زیارت کند پس بر روی او قطره ای از باران برسد البته حق تعالی جسد او را بر آتش جهنم حرام گرداند»^{۴۹}

۲۸- حضرت امام جواد (ع) درباره زیارت حضرت فاطمه معصومه (س) فرمودند: «کسی که عمه مراد رقم زیارت کند برای او بهشت است»^{۵۰}

۲۹- حضرت امام جعفر صادق (ع) فرمودند: «در قم بانویی از فرزندانم رحلت می کند که اسم او فاطمه دختر موسی بن جعفر است و به شفاعت او همه شیعیانم وارد بهشت می گردند»^{۵۱}

۵۰- بحار انوار ج ۳۶ صفحه ۹۳-۹۹

۵۱- بحار الانوار ج ۶۰ ص ۱۸

۵۲- بحار الانوار ج ۶۰ ص ۲۲۸

۳۰- از امام رضا (ع) درباره مقام و منزلت فاطمه (معصومه) دختر امام موسی کاظم سؤال شد در جواب فرمودند: «هر کس او را (با معرفت) زیارت کند بهشت بر او واجب است»^{۵۲}

۳۱- حضرت امام رضا (ع) فرمودند: «هر کس که خواهرم معصومه (س) را در قم زیارت بنماید همان فضل و ثواب را دارد که مرا زیارت کرده است»^{۵۳}

۳۲- حضرت امام جعفر صادق (ع) فرمودند: «خدا دارای حرمی است که آن مکه است و پیامبرش هم حرمی دارد که مدینه است و امیر المؤمنین هم حرمی دارد که کوفه است و ما هم دارای حرمی هستیم که قم است و به زودی بانویی از فرزندان آنجا دفن می شود که نامش فاطمه است هر کس او را زیارت کند بهشت بر او واجب می شود»^{۵۴}

۳۳- حضرت امام جعفر صادق (ع) فرمودند: «درستی که زیارت او (معصومه س) همسنگ بهشت است»^{۵۵}

۳۴- حضرت امام رضا (ع) فرمودند: «هر که او (معصومه س) را با شناخت حش زیارت کند بهشت سزاوار اوست»^{۵۶}

۵۳- ثواب الاعمال و عقاب الاعمال شیخ صدوق ص ۲۱۲ ح ۳۴۵۲۷۶

۵۴- ریاحین الشریعه ج ۵ ص ۳۵

۵۵- بحار الانوار ج ۶۰ ص ۱۰۲ و ص ۲۷۶

۵۶- بحار الانوار ج ۶۰ ص ۱۰۲ و ص ۲۵۶

۵۷- عوالم جلد ۱ صفحه ۳۳۰

فصل ششم

هشتادوهشت حدیث نورانی از زبان مبارک هشتیمن امام
شیعیان جهان اسلام

و ظنّ بدکافران به خدا هست. «ع غ» عین از علم است غین از غناء و بی نیازی است. «ف ق» فاء شعله ای از شعله های آتش و قاف قرآن است که بر خداست جمع و بیان آن. «ک ل» کاف از کافی است و لام لغو گویی کافرین است در دروغهایی که به خدا می بندند. «م ن» میم مُلک خداست روزی که جزا او مالک نیست خدا می گوید: مُلک امروز برای کیست؟ ارواح انبیاء حجتّ ها، رسولان گویا شده، می گویند: برای خدا ی واحد قهار، خدا می گوید: امروز جزا داده شود هر نفس به آنچه کسب کرده، امروز ظلم نیست، خدا زود حساب کند خلاق را، نون نعم خدا بر مومنان و عذاب او بر کافران است. «و ه» واو وای بر کسی که عصیان خدا کرد و هاء خوار است نزد خدا هر که معصیت او را کرد. «ل لام الف» لاله الااله و کلمه اخلاص است و عبدی با اخلاص این کلمه را نگفت مگر اینکه جنت بر او واجب شد و «ی» و یاء دست خدا بالای دستهای ایشان است، گشاده است به رزق خلاق و خدا برتر است از آنچه مشرکان می گویند. سپس فرمود: «خدای تبارک و تعالی نازل ساخت این قرآن را به این حروف که میان جمع شوند انس و جن بر این کار که بیاورند مثل این قرآن را نتوانند، هر چند بعضی بعضی را کمک و مددکار باشد»^{۵۸}

۳- حضرت امام رضا (ع) فرمودند: «هر مؤمنی که هنگام وضو گرفتن سوره قدر را بخواند از گناهانش خارج می شود مانند آن روزی که از مادرزاده شد»^{۵۹}

۴- حضرت امام رضا (ع) فرمودند: «لَا يَخَافَ عَبْدٌ إِلَّا ذَنْبَهُ وَ لَا يَرْجُو إِلَّا رَبَّهُ» بنده باید جز از گناهانش نترسد و جز به خدا امید نبندد»^{۶۰}

۵۹- نقل از ص ۲۰۱ تا ۲۰۶ ج ۱ عیون اخبار الرضا - شیخ صدوق ترجمه برکات مشهد مقدس رضوی

۶۰- فقه الرضا، ص ۷

۶۱- (عیون اخبار الرضا علیه السلام / ج ۲ / ص ۴۴)

۵- حضرت امام رضا(ع) فرمودند: «مَنْ لَمْ يَصِلْ رَحِمَهُ لَمْ يَتَّقِ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّهُرْ» که صله رحم نکند تقوای الهی را رعایت نکرده است»^{۶۱}

السُّؤَالُ دَانِشْ كَنْجِينَهْ اِی ۶- حضرت امام رضا(ع) فرمودند: «لَعَلِمُ خَزَائِنُ وَ مَفَاتِيحُهُ»
در بسته و کلید آن سؤال است»^{۶۲}

۷- حضرت امام رضا(ع) فرمودند: «مَنْ رَضِيَ شَيْئًا كَانَ كَمَنْ أَتَاهُ» هر که از کاری راضی باشد مثل کسی است که آنرا انجام داده است»^{۶۳}

۸- حضرت امام رضا(ع) فرمودند «إِيَّاكُمْ وَ سَوْءَ الْخُلُقِ فَإِنَّ سَيِّئَ الْخُلُقِ فِي النَّارِ لَامَحَالَّةً» از بد اخلاقی پرهیزید زیرا بد اخلاق بدون تردید در آتش است»^{۶۴}

۹- حضرت امام رضا(ع) فرمودند: «الْمُؤْمِنُ الَّذِي إِذَا أَحْسَنَ اسْتَبْشَرَ وَإِذَا أَسَاءَ اسْتَغْفَرَ» مؤمن کسی است که چون نیکی کند شاد گردد و چون بدی کند استغفار نماید»^{۶۵}

۱۰- حضرت امام رضا(ع) فرمودند «الْمُذِيْعُ بِالسِّيئَةِ مَخْذُولٌ وَ الْمُسْتَتِرُ بِالسِّيئَةِ مَغْفُورٌ لَهُ» هر که کار زشت دیگران را بر ملا کند خوار می گردد و هر که آنرا پپوشاند خدایش می آمرزد»^{۶۶}

۶۲- عیون اخبار الرضا علیه السلام / ج ۲ / ص ۲۳۴

۶۳- عیون اخبار الرضا علیه السلام / ج ۲ / ص ۲۸

۶۴- عیون اخبار الرضا علیه السلام / ج ۱ / ص ۲۷۳

۶۵- عیون اخبار الرضا علیه السلام / ج ۱ / ص ۳۴

۶۶- عیون اخبار الرضا علیه السلام / ج ۲ / ص ۴

۶۷- میزان الحکمه، ری شهری ج ۲، ص ۹۸

۱۱- حضرت امام رضا(ع) فرمودند «خَاطِرَ بِنَفْسِهِ مَنِ اسْتَعْنَى بِرَأْيِهِ أَنْكَهَ خُودِرَأَى بَاشِدِ خُودِ رَا بَه هَلَآكَتِ أَفْكَندِه اَسْت»^{۶۷}

۱۲- حضرت امام رضا(ع) فرمودند «أَحْفَظُ لِسَانَكَ تَعَزُّ زَبَانَ خُودِ رَا نَكْهَدَارِ عَزِيزِ مِى شُوى»^{۶۸}.

۱۳- حضرت امام رضا(ع) فرمودند «يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا اللَّهَ فِي نِعْمِ اللَّهِ عَلَيْكُمْ فَلَا تُنْفِرُوا هَا عَنْكُمْ بِمَعَاصِيهِ اِى مَرْدَمِ تَقُوا رَا دَر بَارِهِى نِعْمَتِ هَاى اِلهِى رَا رَعَايَتِ كُنِيْدِ وَ نِعْمَتِ هَا رَا بَه گناه و معصيت از خود مرانيد»^{۶۹}

۱۴- حضرت امام رضا(ع) فرمودند «الْأَدَبُ كُفْلُهُ فَمَنْ تَكَلَّفَ الْأَدَبَ قَدَرَ عَلَيْهِ اِدْبِ نَتِيْجِه تَحْمَلِ سَخْتِى اَسْت، هَر كِه سَخْتِى رَا تَحْمَلِ كَنْدِ بَه اِدْبِ دَسْتِ يَابْد»^{۷۰}

۱۵- حضرت امام رضا(ع) فرمودند: «سُرْعَةُ الْمَشْيِ تَذْهَبُ بِبَهَاءِ الْمُؤْمِنِينَ رُوى شَكُوهِ مُؤْمِنِ رَا اَز بِيْنِ مِى بَرْد»^{۷۱}

۱۶- حضرت امام رضا(ع) فرمودند: «الصَّغَائِرُ مِنَ الذُّنُوبِ طُرُقٌ اِلَى الْكِبَائِرِ مَنْ لَمْ يَخَفِ اِلهَ فِى الْقَلِيْلِ لَمْ يَخَفْهُ فِى الْكَثِيْرِ گناهان كوچك، زمينه ي گناهان بزرگ است. هَر كِه دَر گناه كوچك از خدا نترسد در گناه بزرگ هم از خدا نخواهد ترسيد»^{۷۲}

۱۷- حضرت امام رضا(ع) فرمودند: «مَنْ لَمْ يَقْدِرْ عَلَى مَا يُكْفَرُ بِهِ ذُنُوبُهُ فَلْيُكْثِرْ مِنَ الصَّلَاةِ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ فَإِنَّهَا تَهْدِمُ الذُّنُوبَ هَدْمًا هَر كَسِ نَمِى تِواند كَفاره ي

۶۸- عيون اخبار الرضا عليه السلام، ج ۲، ص ۵۴

۶۹- اصول کافی / ج ۲ / ص ۱۱۳

۷۰- عيون اخبار الرضا عليه السلام / ج ۲ / ص ۱۶۹

۷۱- اصول کافی / ۱ / ص ۲۴

۷۲- خصال صدوق / ص ۹

۷۳- عيون اخبار الرضا عليه السلام / ج ۲ / ص ۱۸۰

گناهانش را بپردازد، بر محمد و آل محمد بسیار صلوات فرستد زیرا صلوات گناهانش را کاملا از بین می برد»^{۷۳}

۱۸- حضرت امام رضا(ع) فرمودند: «مَنْ تَرَكَ السَّعْيَ فِي حَوَائِجِ يَوْمِ عَاشُورَاءَ، قَضَى اللَّهُ لَهُ حَوَائِجَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ، وَقَرَّتْ بِنَا فِي الْجَنَانِ عَيْنُهُ هُرْ كَسِي رُوزِ عَاشُورَاءِ اِمَامِ حَسِينِ (عَلَيْهِ السَّلَامِ)، دُنْبَالِ كَسْبِ وَ كَارِ نِرُودِ (وَ مَشْغُولِ عَزَادَارِي وَ حَزْنِ وَ اِنْدُوهِ كَرْدِ)، خِدَاوَنْدِ مَتَعَالِ خَوَاسْتِه هَا وَ حَوَائِجِ دُنْيَا وَ آخِرَتِ اَوْ رَا بَرِ آوْرْدِه مِي نَمَايْدِ: وَ دَرِ بَهْشْتِ چَشْمِشِي بِه دِيْدَارِ مَا - اَهْلِ بَيْتِ - رُوشِنِ مِي كَرْدِ»^{۷۴}

۱۹- حضرت امام رضا(ع) فرمودند: « لَا يَكُونُ الْمُؤْمِنُ مُؤْمِنًا حَتَّى تَكُونَ فِيهِ ثَلَاثُ خِصَالٍ ، سُنَّةٌ مِنْ رَبِّهِ ، وَ سُنَّةٌ مِنْ نَبِيِّهِ ، وَ سُنَّةٌ مِنْ وَلِيِّهِ . فَاِمَا السُّنَّةُ مِنْ رَبِّهِ فَكُتْمَانُ سِرِّهِ ، وَ اِمَا السُّنَّةُ مِنْ نَبِيِّهِ فَمُدَارَاةُ النَّاسِ ، وَ اِمَا السُّنَّةُ مِنْ وَلِيِّهِ فَالصَّبْرُ فِي الْبِأْسَاءِ وَ الضَّرَاءِ مُؤْمِنٌ ، مُؤْمِنٌ وَاقِعِي نَيْسْتِ ، مَكْرَ اَنْ كِه سِه خِصْلَتِ دَرِ اَوْ بَاشْدِ : سُنْتِي اَزِ پُرُورْدِ كَارِشِي وَ سُنْتِي اَزِ پِيَا مَبْرِشِي وَ سُنْتِي اَزِ اِمَامِشِي . اِمَا سُنْتِ پُرُورْدِ كَارِشِي ، پُوشَانْدِنِ رَا زِ خُودِ اسْتِ ، اِمَا سُنْتِ پِيْغَمْبْرِشِي ، مَدَارَا وَ نَرْمِ رِفْتَارِي بَا مَرْدَمِ اسْتِ ، اِمَا سُنْتِ اِمَامِشِي صَبْرِ كَرْدِنِ دَرِ زَمَانِ تَنگَدَسْتِي وَ پَرِيْشَانِ حَالِي اسْتِ »^{۷۵}

۲۰- حضرت امام رضا(ع) فرمودند: « الْمُسْتَتِرُ بِالْحَسَنَةِ يَعدِلُ سَبْعِينَ حَسَنَةً ، وَ الْمَذِيْعُ بِالسَّيِّئَةِ مَخْذُولٌ ، وَ الْمُسْتَتِرُ بِالسَّيِّئَةِ مَغْفُورٌ لَهٗ پِنهَانِ كَنْنِدِه كَارِ نِيكِ (پَادَا شِشِي) بَرَابَرِ

۷۴- عيون اخبار الرضا عليه السلام / ج ۱ / ص ۲۹۴

۷۵- عيون اخبار الرضا (عليه السلام): ج ۱، ص ۲۹۹، ح ۵۷

۷۶- اصول کافی، ج ۳، ص ۳۳۹

هفتاد حسنه است و آشکار کننده کار بد سرافکنده است ، و پنهان کننده کار بد
آمرزیده است»^{۷۶}

۲۱- حضرت امام رضا(ع) فرمودند: «من أخلاق الانبياء التنظف نظافت از اخلاق
پیامبران است»^{۷۷}

۲۲- حضرت امام رضا(ع) فرمودند: «صديق كل امری عقله و عدوه جهله . دوست
هر کس عقل او ، و دشمن او جهل و نادانی اوست»^{۷۸}

۲۳- حضرت امام رضا(ع) فرمودند: «إن الايمان افضل من الاسلام بدرجة ، و التقوى
افضل من الايمان بدرجة ، و لم يعط بنو آدم افضل من اليقين ايمان یک درجه بالاتر از
اسلام است ، و تقوا یک درجه بالاتر از ايمان است ، و به فرزند آدم چیزی بالاتر از
یقین داده نشده است»^{۷۹}

۲۴- حضرت امام رضا(ع) فرمودند: «يأتي على الناس زمان تكون العافية فيه عشره
اجزاء : تسعة منها في اعتزال الناس و واحد في الصمت زمانی بر مردم خواهد آمد
که در آن عافیت ده جزء است ، که نه جزء آن در کناره گیری از مردم ، و یک جزء
آن در خاموشی است»^{۸۰}

۷۷- اصول کافی ، ج ۴ ، ص ۱۶۰

۷۸- تحف العقول ، ص ۸۰۵ حدیث ۱۶۴۸

۷۹- عیون اخبار الرضا ج ۲ ص ۱۳۵۴ و تحف العقول ، ص ۸۰۶ حدیث ۱۶۵۸

۸۰- تحف العقول ، ص ۴۶۹

۸۱- تحف العقول ، ص ۴۷۰

۲۵- حضرت امام رضا(ع) فرمودند: « لیس لبخیل راحه ، و لا لحسود لذه ، و لا لملوک و فاء ، و لا لکذوب مروه بخیل را آسایشی نیست ، و حسود را خوشی و لذتی نیست ، و زمامدار را وفایی نیست ، و دروغگو را مروت و مردانگی نیست »^{۸۱}

۲۶- حضرت امام رضا(ع) فرمودند: « لیس العباده کثره الصیام و الصلاة ، و انما العباده کثره التفکر فی أمر الله - بندگی به بسیار نماز خواندن و روزه گرفتن نیست بلکه بندگی به بسیار تفکر کردن درباره خداست »^{۸۲}

۲۷- امام علی بن موسی الرضا علیه السلام فرمودند: « مَنْ لَقِيَ فَقِيرًا مُسْلِمًا فَسَلَّمَ عَلَيْهِ خِلَافَ سَلَامِهِ عَلَى الْغَنِيِّ ، لَقِيَ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَهُوَ عَلَيْهِ غَضَبَانُ هَر كَسٍ بَا مُسْلِمَانِي فَقِيرٌ رُو بِهِ رُو شُود وَ بِهِ اُو سَلَامِي مُتَفَاوِتٌ بَا سَلَامِي كُنْد كِه بِهِ ثِرُو تَمُنْد مِي كُنْد ، رُو ز قِيَامَتِ خِدَاوَنْد عَزَّ وَجَلَّ رَا دِيدَار كُنْد دَر حَالِي كِه خِدَا اَز اُو دَر خَشْمِ اسْت »^{۸۳}

۲۸- حضرت امام رضا(ع) فرمودند: « طَلَبَ الْأَمْرَ مِنْ وَجْهِهِ لَمْ يَزَلْ ، فَإِنْ زَلَّ لَمْ تَخْذُلْهُ الْحَيْلَةُ ؛ أَنْ كِه كَار رَا اَز رَاهِشِ بَجُوِيد نَمِي لَغَزْد ، وَ اِگَر بَلغَزْد رَاه چاره در پیش رو دَارَد »^{۸۴}

۲۹- حضرت امام رضا(ع) فرمودند: « هَدِيَه ، كِينِه هَا رَا اَز دَلِهَا مِي ز دَايِد »^{۸۵}

۸۲- تحف العقول ، ص ۴۷۳

۸۳- ترجمه تحف العقول ، ص ۸۰۵ حدیث ۱۶۴۷

۸۴- أمالی صدوق، صفحه ۳۵۹

۸۵- بحار الأنوار، ج ۷۱، ص ۳۴۰

۸۶- عیون اخبار الرضا (ع) ، ج ۲ ، ص ۷۴

۳۰- حضرت امام رضا(ع) فرمودند: «الإيمانُ هو معرفةُ القلبِ و اقرارُ باللسانِ و عملُ بالأركانِ؛ ایمان عبارت است از: شناخت قلبی، اقرار و اعتراف زبانی و عمل با اعضا و جوارح»^{۸۶}

۳۱- حضرت امام رضا(ع) فرمودند: «در هر کس که پنج چیز نباشد امید به دنیا و آخرتش نیست: نژاد مورد اطمینان، طبیعت بخشنده، استواری در رفتار، نجابت و ترس از پروردگار»^{۸۷}

۳۲- حضرت امام رضا(ع) فرمودند: «من لم يشكر المنعم من المخلوقين لم يشكر الله عزوجلَّ هر که شکر منعم از مخلوقات نگذارد شکر خداوند جهان نگزارده است»^{۸۸}

۳۳- حضرت امام رضا(ع) فرمودند: «ای ابوهاشم! خرد هدیه ای از سوی خداست و ادب با سختی فراهم آید؛ پس هر که به سختی در پی ادب آموزی رود آن رابه دست آورد و هر که در به دست آوردن خرد به سختی افتد بر نادانی خویش افزاید»^{۸۹}

۳۴- حضرت امام رضا(ع) فرمودند: «ان من علامات الفقه الحلم و الصمت از نشانه های نیک فهمی بردباری و خاموشی است»^{۹۰}

۳۵- حضرت امام رضا(ع) فرمودند: «ان الحجة لا تقوم على خلقه إلا بإمام حتى يعرف حجت خداوند بر آفریدگانش برای شناخته شدنش جز با امام برپا نمی شود»^{۹۱}

۸۷- تحفه القول عن آل الرسول ص ۷۶۹ حدیث ۱۵۹۵

۸۸- تحف العقول ص ۸۱۲ حدیث ۱۶۷۵

۸۹- عیون اخبار الرضا ج ۲ ص ۳۵۵

۹۰- اصول کافی ج ۱ صفحه ۵۹

۹۱- اصول کافی ج ۱ صفحه ۸۵

۹۲- اصول کافی ج ۱ صفحه ۳۷۵ ح ۴۴۴

۳۶- حضرت امام رضا(ع) فرمودند: «الْأُمَّةُ خُلَفَاءُ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ فِي أَرْضِهِ أَمَامَانِ جَانِشِيَانِ خَدَايِ شَكُوهُمَنْدِ دَر زَمِينِ اَنْد»^{۹۲}

۳۷- یاسر خادم گوید، از حضرت امام رضا(ع) شنیدم می فرمودند: «وَحَشْتَنَاكَ تَرِينِ مَوَارِدِ بَرَايِ اَيْنِ خَلْقِ سَهْ جَاسْتِ، رُوْزِيْ كِهْ زَايِيْدَهْ شُوْدِ وَازْشَكْمِ مَادِرِ دَرِ اَيْدِ وَدُنْيَا رَا بِيْنِدِ وَرُوْزِيْ كِهْ بَمِيْرِدِ وَآخِرْتِ وَاهْلِ اَنْ رَا Bِيْنِدِ وَرُوْزِيْ كِهْ بَرَا نَكِيْخْتَهْ شُوْدِ وَمَقْرَرَاتِيْ رَا Bِيْنِدِ كِهْ دَرِ دُنْيَا نَدِيْدَنْدِ، خَدَا بَهْ حَضْرَتِ يَحْيٰى دَر اَيْنِ سَهْ رُوْزِ سَلَامَتِيْ بَخْشِيْدَهْ وَ اَسَايشِ اَوْرَا تَأْمِيْنِ كَرْدَهْ وَفَرْمُوْدِ «سَلَامَتِ بَادِ يَحْيٰى رُوْزِيْ كِهْ زَايِيْدَهْ شُدِ وَرُوْزِيْ كِهْ بَمِيْرِدِ وَرُوْزِيْ كِهْ زَنْدَهْ بَرَا نَكِيْخْتَهْ شُوْدِ وَحَضْرَتِ عِيْسٰى دَر اَيْنِ سَهْ جَا سَلَامَتِ خُوْيِشِ رَا خَوَاسْتَهْ كِهْ فَرْمُوْدَهْ سَلَامَتِ بَرْمَنْ دَر رُوْزِيْ كِهْ زَايِيْدَهْ شُدْمِ وَرُوْزِيْ كِهْ بَمِيْرِمِ وَرُوْزِيْ كِهْ زَنْدَهْ بَرَا نَكِيْخْتَهْ شَوْم»^{۹۳}

۳۸- حضرت امام رضا(ع) فرمودند: «خَدَايِ عَزَّوَجَلَّ سَهْ چِيْزَا رَا هَمْرَا هِ سَهْ چِيْزِ دِيْگَرِ دَسْتُوْرِ دَاْدَهْ؛ بَهْ نَمَازِ بَا زَكَاتِ دَسْتُوْرِ دَاْدَهْ، كَسِيْ كِهْ نَمَازِ بَخْوَانْدِ وَزَكَاتِ نَدَهْدِ نَمَازِ قَبُوْلِ نِيْسْتِ، بَهْ شَكْرِ كَزَا رِيْ خُوْدِ بَا شَكْرِ كَزَا رِيْ پَدْرُوْمَادِرِ دَسْتُوْرِ دَاْدَهْ (دَر آيَهْ ۱۴ لَقْمَانِ) وَاشْكُرْ لِيْ وَ لُوَالِدِيْكَ كَسِيْ كِهْ حَقِّ وَحَرْمَتِ پَدْرُوْمَادِرِ رَا نَكِهْ نَدَارْدِ شَكْرِ خَدَا رَا نَكْرَدَهْ، بَهْ تَقْوَا اَزْ خَدَا وَصَلَهْ رَحْمِ بَاهُمْ دَسْتُوْرِ دَاْدَهْ (آيَهْ ۲ نَسَاءِ) وَاتَّقُوا اللّٰهَ الَّذِيْ تَسَاءَلُوْنَ بِهٖ وَ الْاِرْحَامِ» كَسِيْ كِهْ صَلَهْ رَحْمِ نَكَنْدَا زْ خَدَا نَتْرَسِيْدَهْ»^{۹۴}

۹۳- اصول کافی ج ۱ صفحه ۴۱۵ ح ۵۰۸

۹۴- خصالی شیخ صدوق ج ۱ ص ۱۲۶ ح ۶۲

۹۵- خصالی شیخ صدوق ج ۱ ص ۱۶۱ ح ۱۶۸

- ۳۹- حضرت امام رضا(ع) فرمودند: «از نشانه های فهم و بصیرت در دین بردباری و دانشمندی و خاموشی است، خاموشی یک دری است از درهای حکمت و فرزانی و خاموشی جلب دوستی می نماید و دلیل هر خیر و خوشی است»^{۹۵}
- ۴۰- حضرت امام رضا(ع) فرمودند: «چهار خصلت در مؤمن نیست. دیوانه نباشد. در خانه های مردم گدایی نمی کند. زنازاده نیست. مفعول واقع نمی شود»^{۹۶}
- ۴۱- حضرت امام رضا(ع) فرمودند: «دارایی جمع نمی شود مگر به پنج خصلت: بخل سخت- آرزوی دارا- حرص شدید- قطع رحم- برگزیدن دنیا به آخرت»^{۹۷}
- ۴۲- حضرت امام رضا(ع) فرمودند: «به راستی که بدترین مردم کسی است که یاری اش را (از مردم) باز دارد و تنها بخورد و زیر دستش را بزند»^{۹۸}
- ۴۳- عباس، غلام حضرت امام رضا (ع) گوید: حضرت امام رضا(ع) فرمودند: «پنهان کننده کار نیک، برابر هفتاد کار نیک است و فاش کننده کاربرد، از یاری فروگذاری شود و پنهان کننده کار بد، آمرزیده باش»^{۹۹}
- ۴۴- حضرت امام رضا(ع) فرمودند: «یک دعای نهانی بنده برابر با هفتاد دعای آشکار است یا یک دعای نهانی بهتر است در نزد خداوند از هفتاد دعای آشکار»^{۱۰۰}
- ۴۵- حضرت امام رضا(ع) فرمودند: «مثل آمرزش خواهی [برای گناهان] بسان برگ بر درختی است که بجنبد و آن برگ فرو ریزد و آن کس که از گناهی آمرزش خواهد

۹۶- خصالی شیخ صدوق ج ۱ ص ۱۶۳-حدیث ۱۷۴

۹۷- خصالی شیخ صدوق ج ۱ ص ۲۱۵-حدیث ۶۰

۹۸- خصالی شیخ صدوق ج ۱ ص ۲۵۵-حدیث ۲۵

۹۹- تحف العقول، ص ۴۷۲

۱۰۰- اصول کافی ج ۴ ص ۱۹۵ ح ۲۹۴۳

۱۰۱- اصول کافی ج ۴ ص ۲۸۱ ح ۳۰۹۸

و دیگر بار بر آن گناه دست یازد بسان کسی است که پروردگار خویش را مسخره نموده است»^{۱۰۱}

۴۶- حضرت امام رضا(ع) فرمودند: «خمیازه از شیطان است و عطسه از خداوند عزّتمند»^{۱۰۲}

۴۷- حضرت امام رضا(ع) فرمودند: «ایمان یک درجه فرای اسلام است و پرهیزگاری یک درجه فرای ایمان و یقین یک درجه فرای پرهیزگاری است و در میان مردم هیچ چیزی اندک تر از یقین تقسیم نشده است»^{۱۰۳}

۴۸- حضرت امام رضا(ع) فرمودند: «از نشانه های فقاقت ، بردباری ، دانش و خاموشی است. همانا خاموشی دری از درهای حکمت است . خاموشی ، دوستی می آورد . راهنمای به سوی هرنیکی ای، خاموشی است»^{۱۰۴}

۴۹- حضرت امام رضا(ع) فرمودند: «فروتنی این است که به مردم آن بدهی که دوست داری به تو بدهند. فروتنی درجاتی دارد. یکی این است که شخص قدر خودش را بشناسد و با قلب سلیم آن را در جایگاه شایسته ای قرار دهد. دوست نداشته باشد به سوی کسی برود جز به اندازه ای که به سوی خودش می آیند . اگر بدی دید، آن را با نیکی بپوشاند خشم خود را فرو خورد و از مردم درگذرد . که خدا نیکو کاران را دوست می دارد»^{۱۰۵}

۱۰۲- اصول کافی ج ۴ ص ۳۳۷-۳۲۰۹

۱۰۳- اصول کافی ج ۴ ص ۶۴۹-۳۶۶۸

۱۰۴- اصول کافی ج ۳ ص ۱۲۳-۱۵۴۲

۱۰۵- اصول کافی ج ۳ ص ۲۵۹-۱۸۱۲

۱۰۶- اصول کافی ج ۳ ص ۲۸۳-۱۸۶۷

۵۰- حضرت امام رضا(ع) فرمودند: «هر کس نگرانی مؤمنی را بر طرف کند خداوند در روز قیامت نگرانی دلش را بر طرف می کند»^{۱۰۶}

۵۱- حضرت امام رضا(ع) فرمودند: «هیچ مؤمنی مؤمن نمی شود مگر سه خصلت در او باشد یک سنت از پروردگارش یک سنت از پیامبرش و سنتی از سرپرستش (ولیش). امام سنت پروردگار نهان کردن راز (رازداری) او است. که خدای عزّتمند فرمود: او دانای نهان است و نهانش را بر کسی آشکار نمی کند مگر به رسولی که از او خرسند باشد سوره جن ۲۶ و ۲۷] و سنت پیامبر مدارا با مردم است. که خداوند عزّوجلّ پیامبر گرامی اش را به مدارای با مردم فرمان داده و فرموده است: «گذشت را درپیش گیر و به نیکی فرمان ده [اعراف ۱۹۹] و سنت ولی و سرپرست شکیبایی (صبر) در تنگدستی و گرفتاری است»^{۱۰۷}

۵۲- حضرت امام رضا(ع) فرمودند: «هر کس در کنار شط فرات قبر امام حسین (ع) را زیارت کند مانند کسی است که خداوند را در فوق عرشش زیارت کرده است»^{۱۰۸}

۵۳- حضرت امام رضا(ع) فرمودند: «هر کس قبل از آنکه بخوابد آیت الکرسی بخواند ان شاء الله هرگز فلج نخواهد داشت و ترسی از این بابت نداشته باشد و هر کس آن را بعد از نمازی بخواند هیچ گزنده زهرداری به او آسیب نخواهد رساند»^{۱۰۹}

۵۴- حضرت امام رضا(ع) فرمودند: «خداوند اگر از گناهان بزرگی که از آن نهی شده اید دوری نمایند ما از گناهان دیگر شما در می گذریم نساء ۳۱» فرمود: اگر مؤمنی از

۱۰۷-۱- اصول کافی ج ۳ ص ۴۴۷ حدیث ۲۱۶۳

۱۰۸-۱- اصول کافی ج ۳ ص ۵۲۹ ح ۲۳۰۹ - تحف العقول عن آل الرسول (ص) ص ۸۰۴ حدیث ۱۶۴۵

۱۰۹- ثواب الاعمال و عقاب الاعمال ص ۱۸۸ ح ۲۹۰

۱۱۰- ثواب الاعمال و عقاب الاعمال ص ۲۲۱ ح ۳۶۸

گناہانی کہ خداوند وعده آتش به آن داده است دوری نماید. خداوند گناہان دیگر
اورا می بخشد»^{۱۱۰}

۵۵- حضرت امام رضا(ع) فرمودند: «هر کس به خاطر خداوند عزوجل از برادر دینی
خود استفاده ببرد خانه ای را در بهشت برای خود برگزیده است»^{۱۱۱}

۵۶- امام علی بن موسی الرضا (ع) فرمودند: «یک دعا در پنهان اجرش برابر با هفتاد
دعا در آشکار است»^{۱۱۲}

۵۷- امام علی بن موسی الرضا (ع) فرمودند: «هیچ فرد با ایمانی نیست که برای
مردان و زنان مؤمن و مسلمان زنده یا مرده دعا کند. مگر اینکه خداوند به تعداد همه
مردان و زنان مومن از زمان حضرت آدم تا روز قیامت برای ثواب کارهای نیک می
نویسد»^{۱۱۳}

۵۸- حضرت امام رضا(ع) فرمودند: «بیماری مؤمن را از گناہان پاک نموده برای او
مایه رحمت است و برای کافر موجب عذاب و لعنت است. بیماری پیوسته با مؤمن همراه
خواهد بود تا اورا از همه گناہان پاک گردد»^{۱۱۴}

۵۹- امام رضا(ع) فرمودند: «هر کس مؤمن را تشنه ای را سیراب کند خداوند اورا
از شراب بهشتی سیراب می کند»^{۱۱۵}

۱۱۱- ثواب الاعمال و عقاب الاعمال ص ۲۶۳-ح ۴۸۲

۱۱۲- ثواب الاعمال و عقاب الاعمال ص ۲۹۷-ح ۵۶۹

۱۱۳- ثواب الاعمال و عقاب الاعمال ص ۳۱۳-ح ۶۰۰

۱۱۴- ثواب الاعمال و عقاب الاعمال ص ۳۱۴-ح ۶۰۳

۱۱۵- ثواب الاعمال و عقاب الاعمال ص ۳۶۵-ح ۷۴۲

۱۱۶- بحار الانوار ج ۷۱ ص ۲۳۳

۶۰- امام رضا(ع) فرمودند: «هر کس توانایی ندارد به زیارت قبر ما بیاید به زیارت قبر دوستان صالح ما و دانشمندان و بزرگان شیعه و برادران و خواهرانی دینی برود که خداوند ثواب زیارت ما را به عطا می کند»^{۱۱۶}

۶۱- امام رضا(ع) فرمودند: «هر کس قبر برادر مؤمن خود را زیارت کند و دست خود را روی قبر بگذارد و سوره انا انزلنا راهت بار بخواند از عذاب و رسوایی روز قیامت نجات می یابد»^{۱۱۷}

۶۲- امام رضا(ع) فرمودند: «هر گاه به خاطر امری حزن و اندوهی به تو وارد شد هفت بار بگو: بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ اِلَّا بِاللّٰهِ الْعَلِیِّ الْعَظِیْمِ اگر هفت بار تو را کفایت نکرد هفتاد بار بگو»^{۱۱۸}

۶۳- امام رضا(ع) فرمودند: «هیچ یک از ما از دنیا به مرگ طبیعی نمی رود مگر اینکه کشته می شود»^{۱۱۹}

۶۴- امام رضا(ع) فرمودند: «کسی که مصائب ما را به یاد آورد و به خاطر ظلمی که به ما شده گریه کند فردای قیامت با ما و در درجه ما خواهد بود و کسی که مصائب ما را یاد آوری کند و بگیرد و بگیراند چشمان او روزی که همه چشمها می گردید گریان نخواهد بود و کسی که بنشیند در مجلسی که امر ما زنده می شود دل او نمی میرد در روزی که دلها می میرد»^{۱۲۰}

۱۱۷- سیره رضوی ص ۲۴۷

۱۱۸- محجه البیضا ج ۳ ص ۱۱۸

۱۱۹- الفقه الرضا ص ۳۹۳

۱۲۰- بحار الانوار ج ۲۷ ص ۲۱۳

۱۲۱- بحار الانوار ج ۴۴ ص ۲۷۸

۶۵- امام رضا (ع) فرمودند: «امامان خلفای خدای عزوجل در زمین می باشند»^{۱۲۱}

۶۶- امام رضا (ع) فرمودند: «اگر مردمان حد میانه را در خوراک رعایت می کردند بدنهایشان پایدار و سالم می ماند»^{۱۲۲}

۶۷- حضرت امام رضا (ع) فرمودند: « خداوند متعال بیچارگی و بیچاره نمایی را دشمن می دارد و خداوند مردم ژولیده و کثیف را دشمن می دارد»^{۱۲۳}

۶۸- امام رضا (ع) فرمودند: « شایسته نیست که انسان هر روز عطر نزند اگر هر روز نتوانست یک روز در میان و اگر نتوانست در هر جمعه و این اندازه را ترک نکند»^{۱۲۴}

۶۹- حضرت آقا امام رضا (ع) فرمودند: « از اموال یتیمان پرهیزید و معتزض آنان نشوید و از آن برای خود پوشاک بر نگزینید پس کسی که متعرض مال یتیم شود و مقداری از آن را بخورد مانند آن است گه پاره از آتش خورده است »^{۱۲۵}

۷۰- امام رضا (ع) فرمودند: « خداوند توانمندان را مکلف کرده است تا برای اداره ی امور بیماران زمین گیر و دیگر مبتلایان قیام کنند»^{۱۲۶}

۷۱- امام رضا (ع) فرمودند: «ایمان حقیقی بنده کامل نمی شود مگر این که سه ویژگی در او باشد: تفکر در دین - به اندازه مصرف کردن - صبر بر سختی ها »^{۱۲۷}

۱۲۲- اصول کافی ج ۱ ص ۲۷۵

۱۲۳- الحیاه ج ۴ ص ۲۱۵

۱۲۴- فقه الرضا ص ۳۵۴

۱۲۵- مستند امام الرضا ج ۲ ص ۳۷۲

۱۲۶- فقه الرضا باب اکل مالیتیم

۱۲۷- الحیاه ج ۶ ص ۲۳۳

۱۲۸- تحف العقول عن آل الرسول ص ۸۱۳ ح ۱۶۸۲

۷۲- امام رضا (ع) فرمودند: « عَوْنِكَ لِلضَّعِيفِ مِنْ أَفْضَلِ الصَّدَقَةِ: کمک کردن به ضعیفان. برترین صدقه است»^{۱۲۸}

۷۳- امام رضا (ع) فرمودند: «آن کس که به زبان از خدا آمرزش طلبد و در دل از گناه کردن پشیمان نباشد خود را به مسخره گرفته است»^{۱۲۹}

۷۴- امام رضا (ع) فرمودند: «آن کس که از خدا درخواست توفیق و کار سازی کند ولی کوشش و تلاش ننماید خود را مسخره کرده است»^{۱۳۰}

۷۵- امام رضا (ع) فرمودند: «آن کس که هوشیاری و احتیاط بجوید و پرهیز نکند خود را مسخره کرده است»^{۱۳۱}

۷۶- امام رضا (ع) فرمودند: «آن کس که از خدا بهشت طلب کند و بر شداید و سختی ها پایدار نباشد خود را مسخره کرده است»^{۱۳۲}

۷۷- امام رضا (ع) فرمودند: «آن کس که از آتش دوزخ به خدا پناه جوید و شهوات دنیا را ترک نکند خود را مسخره گرفته است»^{۱۳۳}

۷۸- امام رضا (ع) فرموده است: «آن کس که به یاد مرگ افتد و خود را آماده آن نسازد خود را مسخره کرده است»^{۱۳۴}

۱۲۹- تحف العقول ص ۸۱۳-۱۶۸۱

۱۳۰- بحار الانوار ج ۷۸ ص ۳۵۶

۱۳۱- همان

۱۳۲- همان

۱۳۳- همان

۱۳۴- همان

۱۳۵- بحار الانوار، جلد ۱۱، صفحه ۳۵۶

۷۹- امام رضا (ع) فرموده است: «آن کسی که خدا را یاد کند و به دیدار او شایق نگردد خود را مسخره کرده است»^{۱۳۵}

۸۰- امام رضا (ع) فرمودند: «ان الذی یطلب من فضل یکف به عیا له اعظم اجرا من المجاهد فی سبیل الله آن که برای راحتی خانواده اش به دنبال در آمد بیشتری است اجرش از مجاهد در راه خدا بزرگ تر است»^{۱۳۶}

۸۱- ابراهیم بن ابی محمود گوید: امام رضا (ع) فرمودند: «مؤمن آن است که چون نیک کند شاد شود و چون بد کند استغفار کند و مسلمان آن است که سالم باشند مسلمانان از دست و زبان او. از ما نیست هر کسی که همسایه او از بلاهای او ایمن نباشد»^{۱۳۷}

۸۲- امام رضا (ع) فرموده است: «نماز نزدیک کننده ی بنده ی پرهیز گار به خداست»^{۱۳۸}

۸۳- امام رضا (ع) فرمودند: «ما بزرگان دنیا و والیان زمین هستیم نحن ساده فی الدنيا و ملوک فی الارض»^{۱۳۹}

۸۴- امام رضا (ع) فرمودند: «برترین عقل ها آن است که انسان را با خودش آشنا سازد و افضل العقل معرفه الانسان نفسه»^{۱۴۰}

۱۳۶- بحار الانوار، جلد ۱۱، صفحه ۳۵۶-

۱۳۷- تحف العقول ص ۸۱۱ ح ۱۶۷۳

۱۳۸- عیون اخبار الرضا ج ۲ ص ۲ ح ۳۵۶

۱۳۹- عیون الرضا ج ۱ ص ۲۴۷

۱۴۰- مسند الامام رضا ج ۱

۱۴۱- مسند الارضا ج ۱

۸۵- قال مولانا ابالحسن الرضا (عليه السلام): «مَنْ أَحْزَنَ وَالِدِيهِ فَقَدْ عَقَّهَا كَسَى كَه
پدر و مادر خویش را غمگین سازد، عاق والدین شده است و گویا از آن ها بریده
است» ۱۴۱

۸۶- امام رضا (عليه السلام) فرموده است: «صِلْ رَحِمَكَ وَكُلْ بِشْرَبِهِ مِنْ مَاءٍ، وَ أَفْضَلُ مَا
يُوصَلُ بِهِ الرَّحِمُ كَفُّ الْأَذَى عَنْهَا پيوند خویشاوندی خویش را حتی با جرعه ای از آب
محکم کن و بهترین راه برای خدمت به آنان (خویشاوند خویش) این است که (لااقل)
از تو آزار و مزاحمتی نبینند» ۱۴۲

۸۷- امام رضا (ع) فرمودند: «دانش های ما را فراگیرید و به مردم یاد دهید زیرا اگر
مردم زیبایی سخن ما را بدانند از ما پیروی می کنند» ۱۴۳

۸۸- امام رضا (ع) فرمودند: «هر کس ملاقات کند فقیر مسلمانی را و بر او سلام کند به
خلاف سلام کردن بر غنی خداوند او را در قیامت غضبناک ملاقات کند» ۱۴۴

۱۴۳- بحار الانوار، جلد ۷۴، صفحه ۱۰۰

۱۴۳- بحار الانوار، جلد ۷۱، صفحه ۱۰۳ و تحف العقول ص ۸۱۱-۱۶۷۱

۱۴۴- بحار الانوار ج ۲ ص ۳۰

۱۴۵- عیون اخبار الرضا ج ۲ ص ۷۰ ح ۵۵۵

فصل هفتم

پنجاه و پنج سؤال از مردم و جواب از امام رضا (ع) عالم
آل محمد امام هدایت و رحمت

۱- از امام رضا (ع) سؤال شد کمترین معرفت و شناخت چیست؟ فرمودند: «اقرار است به خدا بر این وجه که نیست الهی جز او و شبیهی برای او نیست و او قدیم، ثابت و موجود است و مثل او هیچ چیز نیست»^{۱۴۵}

۲- از امام رضا (ع) درباره ایمان سؤال شد در جواب فرمودند: «ایمان، اعتقاد با قلب و گویش با زبان و عمل کردن با اعضا و جوارح است و ایمان جز این چیز نیست»^{۱۴۶}

۳- شخصی به امام رضا (ع) عرض کرد فرق بین اراده خداوند و اراده مخلوق چیست؟ در جواب فرمودند: «اراده مخلوق، فکر و اندیشه و تصمیم به کار صحیح است، اما اراده خداوند عبارت است از ایجاد، زیرا او اندیشه نمی کند و در خاطر نمی گذارند و فکر نمی کند و این صفات از او نفی شده؛ چرا که این صفات خلق است، پس اراده خدا فعل است نه چیز دیگر، می گوید: «موجود شو پس موجود می شود، بدون لفظ و نطق به زبان و اندیشه و تفکر، و اراده خداوند را چگونگی نیست چنانچه او بی چگونگی است»^{۱۴۷}

۴- از امام رضا (ع) سؤال شد کمترین معرفت و شناخت چیست؟ فرمودند: «اقرار است به خدا بر این وجه که نیست الهی جز او و شبیهی برای او نیست و او قدیم، ثابت و موجود است و مثل او هیچ چیز نیست»^{۱۴۸}

۵- از امام ابوالحسن علی بن موسی الرضا (ع) پرسیده شد منظور این که رسول خدا (ص) فرمود: «من پسر دو قربانی هستم» چیست؟ در جواب امام رضا (ع)

۱۴۶- عیون اخبار الرضا ج ۱ ص ۲۰۵ و ۲۰۶ ح ۱۳۹ باب ۲۹

۱۴۷- عیون اخبار الرضا ج ۱ ص ۱۷۷ ح ۳۴۸ باب ۲۲

۱۴۸- عیون اخبار الرضا ج ۱ ص ۱۸۲ ح ۱۲۱ باب ۱۱

۱۴۹- عیون اخبار الرضا ج ۱ ص ۲۰۵ ح ۱۳۹ باب ۱۱

فرمودند: «مقصود حضرت رسول خدا (ص) از این دو قربانی یکی اسماعیل (ع) پسر ابراهیم (ع) و دیگری عبدالله بن عبدالمطلب پدر بزرگوار آن حضرت رسول خدا (ص) است» ۱۴۹

۶- از امام رضا (ع) سؤال شد در حج سبب لبیک گفتن چیست؟ فرمودند: «وقتی مردم احرام می بندد خداوند تبارک و تعالی آنان را ندا می کند و می فرماید: «ای بندگان و کنیزان من! آتش جهنم را بر شما حرام می سازم، همان طور که شما برای من احرام بستید و خیلی چیزها را بر خود حرام کردید، لذا مردم جهت اجابت ندای خداوند می گویند: لبیک اللهم لبیک» ۱۵۰

۷- از امام رضا (ع) سؤال شد علت نماز چیست؟ فرمودند: «نماز، اقرار به ربوبیت خداوند عزوجل است و نفی شریک از او و ایستادن در برابر خداوند جبار، جل جلاله، با خواری و مسکنت و خضوع و اعتراف [به عظمت او] و طلب بخشش گناهان گذشته، و روزی پنج بار پیشانی بر خاک نهادن برای تعظیم خداوند عزوجل. نماز موجب می شود که بنده به یاد خدا باشد و او را فراموش نکند و به ناسپاسی و گردنگشی دچار نشود و خاشع و فروتن باشد و راغب و طالب زیادتی در دین و دنیا باشد. علاوه بر اینها، نماز موجب می شود که انسان از گناه باز ایستد و شب و روز پیوسته به یاد خداوند عزوجل باشد، تا این که مبادا انسان، سرور و مدبر و آفریننده خویش را فراموش کند و بر اثر آن، به گردنگشی و نافرمانی روی آورد. یاد کردن بنده از خداوندگارش

۱۵۰- تحفه آثار (تلخیص بحار الانوار و ترجمه آن) - جلد ۳ ص ۷

۱۵۱- تحفه آثار (تلخیص بحار الانوار و ترجمه آن) - جلد ۷ ص ۵۵۴

وایستادنش در آستان او، وی را از معاصی باز می دارد و از هر گونه فساد جلوگیری می کند» ۱۵۱

۸- از امام رضا (ع) پرسیده شد علت وجوب روزه چیست؟ فرمودند: «تا مردم رنج گرسنگی و تشنگی را بچشند و به نیازمندی خود در آخرت پی برند. و اینکه روزه دار بر اثر گرسنگی و تشنگی که به او می رسد، خاشع و افتاده حال و فروتن و مأجور و طالب رضا و ثواب خدا و عارف و صابر گردد و بدین سبب مستوجب ثواب شود. به علاوه آن که روزه موجب خوداری از شهوات است، نیز تا روزه در دنیا پندگویی آنان باشد و ایشان را در راه انجام تکالیفشان رام و ورزیده کند و در رسیدن به اجر، راهنمای آنان باشد، و به سختی تشنگی و گرسنگی که نیازمندان و مستمندان در دنیا می چشند پی ببرند و در نتیجه، حقوقی را که خداوند در دارایی هایشان واجب فرموده است، به ایشان بپردازند» ۱۵۲

۹- از امام رضا (ع) سؤال شد چرا زن مطلقه به طلاق عدّی برای شوهر خود حلال نیست، مگر این که با کسی دیگری ازدواج کند؟ در جواب فرمود: «خداوند تبارک و تعالی تا دوباره اجازه طلاق داده است و فرمود: «طلاق، دوبار است، آن گاه به شایستگی نگهداشتن یا به نیکی رها کردن سوره بقره آیه ۲۲۹» که همان طلاق سوم است از آنجا که مرد با سومین طلاق، کاری کرده که خداوند عزوجل خوش ندارد، پس خداوند، آن زن را بروی حرام کرد و دیگر بر او حلال نیست، مگر این که با مرد دیگری ازدواج کند، تا مردم طلاق را سبک نگیرند و زنان زیان و لطمه نبینند» ۱۵۳

۱۵۲- میزان الحکمه - جلد ۶ ص ۲۸۴

۱۵۳- میزان الحکمه - جلد ۶ ص ۳۹۱

۱۵۴- میزان الحکمه - جلد ۶ - ص ۴۸۳ حدیث ۱۱۳۳۸

۱۰- به امام رضا (ع) گفته شد چرا سهم الرث مرد دو برابر زن است؟ فرمودند: « علت اینکه از میراث به زنان نصف سهم مردها داده می شود این است که زن چون ازدواج کند می گیرد ولی مرد دهنده است به همین جهت بر سهم مردها افزوده شده است و علت دیگر اینکه سهم مرد دو برابر سهم زن است این است که زن اگر احتیاج پیدا کند تحت کفالت مرد است و مرد مکلف است امور معاش او را تأمین کند و نفقه اش را بپردازد اما زن نه مکلف است معاش مرد را تأمین کند و نه وظیفه دارد در صورتی که مرد محتاج شود نفقه او را بپردازد به این دلایل است که خداوند بر سهم مردها افزوده است و این سخن خدا است « مردان قیم زنان هستند بدان سبب که خداوند بعضی از آنان را بر برخی دیگر برتری داده و بدان سبب است که (مردان) از اموال خود هزینه می کنند سوره نساء آیه ۳۴ » ۱۵۴

۱۱- از امام رضا (ع) از صفت زاهد سؤال شد فرمود: « کسی که به کمتر از قوت خود بسنده می کند برای روز مرگش آماده است و از زنده ماندن خود دل‌تنگ است » ۱۵۵

۱۲- از امام رضا (ع) سؤال شد فرومایه کیست؟ فرمود: « کسی که چیزی داشته باشد و آن چیز او را از خدا غافل گرداند » ۱۵۶

۱۳- علت اشیاء از امام رضا (ع) سؤال شد چرا خدای تعالی خلق را به انواع مختلف آفرید و یک نوع نیافرید؟ فرمودند: « قادر اندیشه‌ها نیفتد که او عاجز است و هیچ صورت در اندیشه ملحدی نیفتاد مگر خدای تعالی بر آن صورت خلقی آفریده است و تا هیچ گوینده‌ای نگوید که آیا خدای قادر است که بر صورت چنین و چنان خلقی کند. مگر آن

۱۵۵- میزان الحکمه - جلد ۱۳ - صفحه ۹۰ حدیث ۲۱۵۶۸

۱۵۶- میزان الحکمه - ری شهری - جلد ۵ - صفحه ۶۱ حدیث ۷۹۲۰

۱۵۷- میزان الحکمه - ری شهری - جلد ۵ - صفحه ۳۲۰ - ح ۸۱۳

را در خلق او تبارک و تعالی ببیند. پس به سبب نظر در انواع خلق او بداند که او البته بر همه چیز قادر است» ۱۵۷

۱۴- از امام رضا (ع) سؤال شد چگونه مردم از امیرالمؤمنین (ع) اعراض کردند و حال آن فضل و سابقه و منزلت او را نزد رسول خدا (ص) می دانستند؟ در جواب فرمودند: «آری مردم اعراض کردند از او و حال آن که فضل او را می شناختند از این جهت بود که آن جناب بسیاری از پدران و اجداد و برادران و عموها و دایی ها و خویشاوندان ایشان را که با خدا و رسول مخالف بودند. کشته بود از این رو کینه علی در قلب هایشان بود و دوست نداشتند که او بر آنها ولایت داشته باشد. و به غیر علی کینه ای نداشتند زیرا برای جهاد علی در مقابل رسول خدا مانندی نبود از این جهت بود که از او اعراض کرده و به غیر او مایل شدند» ۱۵۸

۱۵- از امام رضا (ع) سؤال شد عقل چیست؟ فرمود: «جام اندوه را جرعه جرعه نوشیدن ، با دشمنان مسامحه کردن و بادوستان مدارا نمودن» ۱۵۹

۱۶- از امام رضا (ع) درباره علت تحریم ربا سؤال شد فرمودند: «خداوند عزوجل ربا را حرام فرمود چون مایه برباد رفتن اموال می شود زیرا وقتی انسان یک درهم را به دو درهم بخرد ، بهای آن درهم یک درهم است و درهم دیگر بیهوده و بیجاست . پس خرید و فروش ربوی در هر حال موجب نقصان و زیان برای خریدار و فروشنده است .

۱۵۸- عیون اخبار الرضا ج ۲ ص ۱۲۳ ح ۷۰۶ باب (۱) ۳۲

۱۵۹- عیون اخبار الرضا ج ۲ ص ۱۳۶ ح ۷۲۰ باب (۱۵) ۳۲

۱۶۰- صفحه ۱۰- میزان الحکمه - ری شهری- جلد ۴- حدیث ۵۷۲۷

بنابراین ، خداوند تبارک و تعالی رباخواری را بر بندگان ممنوع ساخت چون مایه تباه شدن اموال می گردد» ۱۶۰

۱۷- از امام رضا (ع) سؤال شد حدّ توکل چیست؟ فرمودند: «این که نترسی با خدا از کسی . و گفته شد حدّ تواضع و فروتنی چیست ؟ فرمود: «این که به مردم آن دهی که دوست می داری که مثل آن را به تو دهند» ۱۶۱

۱۸- از امام رضا (ع) سؤال شد اخلاص در شهادت خدا چیست ؟ فرمودند: «طاعت خدا و طاعت رسول خدا و لایت اهل بیتش (ع)» ۱۶۲

۱۹- از امام رضا (ع) درباره حقّ مؤمن بر مؤمن سؤال شد فرمود: «از جمله حقوق مؤمن بر مؤمن این است که در دل او را دوست بدارد، با مال و ثروتش او را کمک رساند . و به او اف نکوید دیگر میان آنها پیوند دوستی نباشد و اگر از آن دو، دیگری را کافر شمرده است هر گاه به او تهمتی زند، ایمان در دلش آب شود، همانگونه که نمک در آب حل شود» ۱۶۳

۲۰- هنگامی که از امام رضا (ع) سؤال شد بخشنده کیست ؟ فرمودند: «سخن تو دو صورت دارد: اگر از مخلوق می پرسی، بخشنده کسی است که آنچه را خدا بر او واجب کرده است بپردازد و بخیل، کسی است که از پرداختن آنچه خدا بر او واجب کرده است دریغ ورزد . ولی اگر منظورت خالق است، او بخشنده است، چه عطا کند

۱۶۱- صفحه ۳۵۹- میزان الحکمه - ری شهری - جلد ۴- حدیث ۷۱۱۶

۱۶۲- عیون اخبار الرضا ج ۲ ص ۶۴- ۵۴۵ باب ۳۱

۱۶۳- تحفه آثار تلخیص بحار الانوار و ترجمه آن- جلد صفحه ۵۶۳- ۵

۱۶۴- میزان الحکمه - ری شهری - جلد ۳- حدیث ۴۳۲۲ صفحه ۱۶۷

وجه نکند زیرا اگر به بنده ای عطا کند، به او چیزی داده است که از آن او نیست و اگر عطا نکند، چیزی از او دریغ داشته است که از آن او نیست»^{۱۶۴}

۲۱- از امام رضا درباره علت عبادت سؤال شد فرمود: «تا اینکه مردم یاد خدا را فراموش نکنند و آداب او را وانگذارند و از او امر و نواهی او غافل نشوند: زیرا درستی و قوام مردمان در این است. اگر بدون تعبّد، به حال خود رها می شدند پس از مدتی دلهایشان سخت می شد»^{۱۶۵}

۲۲- شخصی از امام رضا (ع) سؤال کرد یا بن رسول الله! بگو به من که علی بن ابی طالب (ع) چرا با دشمنان خود بعد از رسول خدا (ص) در بیست و پنج سال جهاد نکرد و بعد از آن در ایام ولایت خود جهاد نمود؟ فرمود: «زیرا او به رسول خدا (ص) اقتدا کرد که او با مشرکان در مکه سیزده سال و در مدینه نوزده ماه جهاد نمود و این به جهت کمی انصار و اعوان بود و علی (ع) نیز به جهت کمی یاوران جهاد را ترک پس چنان چه نبوت رسول خدا (ص) با ترک جهاد سیزده سال و نوزده ماه باطل نشد امامت علی (ع) نیز با ترک جهاد بیست و پنج سال باطل نشود زیرا که مانع جهاد برای هر دو بزرگوار یکسان است»^{۱۶۶}

۲۳- از امام رضا (ع) سؤال شد که عقل و هوشیاری چگونه است؟ حضرت در جواب فرمودند: «تحمل مشکلات و ناملازمات. زیرک بودن و حرکات دشمن را زیر نظر داشتن. مدارا کردن با دوستان می باشد- که اختلاف نظرها سبب فتنه و آشوب نشود»^{۱۶۷}

۱۶۵- میزان الحکمه - ری شهری- جلد ۲- صفحه ۳۹۱ حدیث ۳۱۵۰

۱۶۶- میزان الحکمه - ری شهری- جلد ۷- حدیث ۱۱۷۵۲ صفحه ۹

۱۶۷- عیون اخبار الرضا ج ۲ ص ۱۳۷ ح ۷۲۱ باب (۱۶) ۳۲

۱۶۸- امالی شیخ صدوق ص ۲۳۳ ح ۱۷

۲۴- مأمون عباسی از امام رضا (ع) سؤال کرد اگر پیامبران معصومند، چگونه رواست که کلیم الله نداند خداوند متعال دیدنی نیست و از او چنین خواهشی کند؟ فرمودند: «کلیم الله، موسی بن عمران (ع) می دانست که خداوند برتر از آن است که به چشم دیده شود، اما هنگامی که خدای عزوجل با او به نجوا سخن گفت و مقربش داشت نزد قوم خود برگشت و به آنها اطلاع داد که خداوند با او سخن گفته و مقربش داشته و با وی به نجوا پرداخته است. قومی گفتند: هرگز سخنت را باور نمی کنیم، مگر این که ما نیز همانند تو سخن خدا را بشنویم پس موسی (ع) آنها را به سوی کوه سینا برد و در دامنه کوه نگهستان داشت و خود بالای کوه رفت و از خداوند تبارک و تعالی خواست با وی سخن گوید و گفتارش را به گوش آن مردم برساند. پس خدای بلند نام با موسی (ع) سخن گفت مردم از بالا و پایین و راست و چپ و پشت سر و پیش رو سخن او را شنیدند زیرا که خداوند عزوجل گفتار خود را در درخت پدید آورد و سپس از آن در اطراف پراکنده ساخت، به طوری که آن را از همه طرف شنیدند»^{۱۶۸}

۲۵- از امام رضا (ع) سؤال شد خرد چیست؟ فرمودند: «جام اندوه را جرعه جرعه نوشیدن و بادشمنان به تسامح و بادوستان با مدارا رفتار کردن»^{۱۶۹}

۲۶- علت اشیاء از حضرت امام رضا (ع) سؤال شد که به چه علت خدای عزوجل دنیا را غرق کرد در زمان نوح (ع) در حالی که بعضی از ایشان اطفال بودند و بعضی گناه نداشتند؟ فرمودند: «در ایشان اطفال نبودند زیرا که خدای عزوجل عقیم گردانید اصلاب قوم نوح و ارحام زنانشان را چهل سال. پس نسلشان منقطع بود؛ پس همه غرق شدند و در ایشان طفلی نبود؛ خدای عزوجل بی گناه را به عذاب خود هلاک نکند. اما

۱۶۹- صفحه ۲۶۴- میزان الحکمه - ری شهری - جلد ۷- حدیث ۱۲۶۳۰

۱۷۰- صفحه ۵۱۰- میزان الحکمه - ری شهری - جلد ۷- حدیث ۱۳۵۲۳

باقی قوم نوح برای آن غرق شدند که تکذیب می کردند نبی خدا را و بعضی دیگر هم که غرق شدند راضی بودند به تکذیب ایشان و هر که غایب باشد از کاری و راضی باشد به آن کار. مانند آن است که حاضر باشد نزد آن کار و آن را انجام داده باشد»^{۱۷۰}

۲۷- از امام رضا (ع) سؤال شد فدایت شوم معنای حقیقی نماز چیست؟ فرمود: «نماز و صلّه و موهبتی است از طرف خداوند مهربانی برای بنده از راه رحمت و عنایت، و نماز مطالبه وصال و تقرب بنده به سوی خداوند است. وقتی با نیت داخل نماز گردید، و با تعظیم و اجلال هر چه بیشتر برای خداوند تکبیر گفت، و با ترتیل قرائت کرد و با خشوع رکوع کرد، و با تواضع از رکوع بلند شد و با ذلت و خضوع سر به سجده گذاشت، و با اخلاص و آرزو، تشهد را خواند، سپس نمازش را با رغبتی تمام و با امید به رحمت و اسعه الهی سلام داد و به پایان رساند، در حالی که بین خوف و رجا باشد پس هر گاه چنین نمازی به جا آورد، رعایت مسائل یاد شده را نموده، نمازی با حقیقت به جای آورده است»^{۱۷۱}

۲۸- از امام رضا (ع) سؤال شد آداب نماز چیست؟ فرمودند: «حضور قلب و آزاد گذاشتن جوارح و خوار شمردن خود در پیشگاه خدای تعالی و قرار دادن بهشت سمت راست و آتش جهنم را سمت چپ و صراط را در مقابل مشاهده کردن و خداوند را در مقابل خود دیدن»^{۱۷۲}

۱۷۱- عیون اخبار الرضا ج ۲ ص ۱۲۴ ح ۷۰۷ باب ۳۲ (۲)

۱۷۲- صفحه ۲۵- قصه های نماز - عباس عزیزی

۱۷۳- صفحه ۷۸- قصه های نماز - عباس عزیزی

۲۹- از امام رضا (ع) درباره رمز و جوب سوره حمد در همه نمازها سؤال شد فرمودند: «زیرا هیچ قسمتی از قرآن و کلام را همانند سوره حمد نداریم که در آن همه نیکیها و حکمتها جمع شده باشد از این رو هر نمازی که در آن سوره حمد خوانده نشود آن نماز ناقص است»^{۱۷۳}

۳۰- از امام رضا (ع) سؤال شد از لیبیک گفتن در حال احرام و علت آن؟ فرمودند: «مردم هر گاه احرام بستند خدای تعالی ایشان را بخواند و بگوید: بندگان و کنیزان من هر آینه حرام گردانم بر شما آتش را چنان که شما احرام بستید از برای من. پس بندگان خدا بگویند: «لَبَّيْكَ اللَّهُمَّ لَبَّيْكَ» این در جواب خدای عزوجل است.....»^{۱۷۴}

۳۱- از امام رضا (ع) وقتی تفسیر بسمله (بسم الله) سؤال شد فرمودند: «معنای اینکه گوینده می گوید بسمک الله این است که من بر خود سمه (نشانه ای) از سمات خدا می نهم، و آن نشانه عبادت است»^{۱۷۵}

۳۲- از امام رضا (ع) درباره انگیزه نماز سؤال شد فرمودند: «ادای نماز بجهت اقرار و اعتراف به خداوند خدا و بی شک دانستن اوست به این معنی که در پیشگاه قادر توانا در نهایت فروتنی و خضوع بایستی، و از او درخواست کنی که گناهان ترا ببخشد و چهره ات را بر زمین گذاری و برابر عظمت و بزرگی بی پایانش سر تسلیم فرود آری و از او درخواست افزایش خیر دنیا و آخرت کنی، و در عین حال شب و روز به ذکر خدا ادامه دهی تا مبادا ارباب و خداوند خود را فراموش کرده و دچار سرکشی شوی

۱۷۴- صفحه ۱۴ - نقش عبادت - محمد علی تسخیری - ترجمه محمد محمدی

۱۷۵- عیون اخبار الرضا ج ۲ ص ۱۴۰ حدیث ۷۲۷ باب (۲۱) ۳۳

۱۷۶- صفحه ۸۲ - آداب باطنی و اسرار معنوی نماز - علی شیروانی

بنابراین همیشه بیاد خدا بودن مانع گناهان شده و از فساد و تباهی انسان جلوگیری می کند» ۱۷۶

۳۳- از امام رضا (ع) سؤال شد علت روزه چیست؟ فرمود: «علت این است که احساس گرسنگی و تشنگی شود تا بنده خدا در برابر او ذلیل و خوار شود و بر سختی ها صبر کند که مقدمه ای بر سختیهای او در آخرت باشد و این علاوه بر شکستن شهوتها و کنترل آنها در این دنیا برای آخرت هم مقدمه ای باشد و نیز تا وضع مردم تعدیست و فقیرا در دنیا و آخرت بداند» ۱۷۷

۳۴- امام رضا (ع) در پاسخ به سؤال از این سخن پیامبر (ص) که من فرزند دو ذبیح هستم فرمود: «مقصود اسماعیل بن ابراهیم خلیل (ع) و عبدالله بن عبدالمطلب (ع) است» ۱۷۸

۳۵- ابن جهم از امام رضا (ع) حد و مرز تواضع که هرگاه بنده آن را به کار بندد فروتن است چیست؟ فرمودند: «فروتنی در جاتی دارد: یکی از آنها این است که انسان اندازه خود را بشناسد و با طیب خاطر خود رادر آن جایگاه قرار دهد، دوست داشته باشد با هر دم همان گونه رفتار کند که انتظار دارد با او رفتار کنند، اگر بدی دید آن را با خوبی جواب دهد، خشم خود را فرو خورد و از مردم در گذرد و خداوند نیکو کاران را دوست دارد» ۱۷۹

۱۷۷- صفحه ۲۰- نقش عبادت در سازندگی- سید محمد حسینی شیرازی

۱۷۸- صفحه ۷۹- نقش عبادت در سازندگی- سید محمد حسینی شیرازی

۱۷۹- صفحه ۴۶- میزان الحکمه - ری شهری- جلد ۱۲- حدیث ۱۹۸۸۲

۱۸۰- میزان الحکمه - ری شهری- جلد ۱۳- صفحه ۲۱۵- حدیث ۲۱۸۲۳

۳۶- حضرت امام رضا (ع) در پاسخ به سؤال قناعت فرمودند: «قناعت، باعث خویشنداری و ارجمندی و آسوده شدن از زحمت فزونخواهی و بندگی در برابر دنیا پرستان است. راه قناعت را جز دو کس نیماید: یا عبادت پیشه ای که خواهان مزد آخرین است، یا بزرگواری که از مردمان فرومایه دوری می کند»^{۱۸۰}

۳۷- از امام رضا (ع) درباره چگونگی تکثیر نسل مردم از آدم سؤال شد در جواب فرمودند: «حوا، هابیل و خواهر او را در یک شکم حامله شد و سپس شکم دوم قابیل و خواهرش را توأمأ حامله گشت. پس هابیل با خواهر همزاد قابیل ازدواج کرد و قابیل با خواهر همزاد هابیل. بعد از آن ازدواج خواهر و برادر با یکدیگر تحریم شود»^{۱۸۱}

۳۸- از امام رضا (ع) سؤال شد برای چه حاجیان راتا چهار ماه گناه نوشته نشود؟ در جواب فرمودند: «زیرا خداوند مهلت داد مشرکین را در چهار ماه حرام. چه خدای تعالی می فرماید: «ای مشرکان! سیر کنید در زمین و هر جا که خواهید بروید» پس به همین جهت هر که از مؤمنین حج بگذارد تا چهار ماه گناهایش بخشوده می شود»^{۱۸۲}

۳۹- از امام رضا (ع) درباره یقین سؤال شد فرمودند: «توکل بر خدا و تسلیم در برابر خدا و راضی بودن به قضای خدا و واگذاردن کارها به خدا»^{۱۸۳}

۴۰- از امام رضا (ع) سؤال شد چرا امیرالمؤمنین فدک را باز پس نگرفت وقتی که والی شد بر مردمان؟ فرمودند: «زیرا ما اهل بیتی هستیم که خدای عزوجل بر ما والی است یا ما را والی ساخته است. حقوق ما را از ظالم بر ما جزا و نستاند و ما اولیای مؤمنانیم

۱۸۱- میزان الحکمه - ری شهری - جلد ۹ - صفحه ۵۸۵ - حدیث ۱۷۲۹۳

۱۸۲- میزان الحکمه - ری شهری - جلد ۱۱ - صفحه ۲۶۴ - حدیث ۱۹۶۵۰

۱۸۳- عیون اخبار الرضا ج ۲ ص ۱۴۱ - ح ۷۲۸ باب (۲۳) ۳۲

۱۸۴- میزان الحکمه - ری شهری - جلد ۱۳ - صفحه ۵۸۴ - حدیث ۲۲۹۲۴

حکم از برای ایشان کنیم و حقوق ایشان از ظالم برایشان بازستانیم اما برای خود باز
نستانیم» ۱۸۴

۴۱- از امام رضا (ع) سؤال شد: سفله کیست؟ فرمودند: «آن که چیزی دارد که از (یاد) خدا بازش دارد» ۱۸۵

۴۲- از امام رضا (ع) درباره بهترین بندگان (خدا) سؤال شد. فرمودند: «آن ها کسانی هستند که چون نیکی کنند خوشحال و وقتی کار بدی انجام دهند استغفار می کنند و چون چیزی به آن ها عطا شود شکر می کنند و همین که به بلایی دچار می شوند صبر می کنند و هنگام خشم . عفو می کنند» ۱۸۶

۴۳- از حضرت امام رضا (ع) درباره خوشی دنیا سؤال شد. فرمودند: «وسعت منزل و زیادی دوستان» ۱۸۷

۴۴- مأمون عباسی از امام هشتم سؤال نمود تفاوت فسخ بیعت با عقد آن چیست؟ حضرت در جواب فرمودند: «عقد بیعت از بالای انگشت ابهام است و فسخ بیعت از بالای انگشت ابهام تا بالای انگشت کوچک!» ۱۸۸

۴۵- ابن سکیت به حضرت امام رضا (ع) گفت: امروزه حجت بر مردم چیست؟ در پاسخ فرمودند: «همان عقل است که به وسیله آن شناخته می شود آن که راستگو است

۱۸۵- عیون اخبار الرضا ج ۲ ص ۱۴۷ ح ۷۳۶ باب ۳۲ (۳۱)

۱۸۶- تحف العقول ، ص ۴۶۶

۱۸۷- تحف العقول عن آل الرسول ص ۸۱۰ حدیث ۱۶۶۷

۱۸۸- بحار الانوار ، ج ۷۶ ، ص ۱۵۳

۱۸۹- زندگی و سیمای حضرت امام علی بن موسی رضا (ع) علامه سید محمّد تقی مدرسی ترجمه محمد صادق شریعت ص ۴۳

از طرف خدا و از او باور می‌کند ، و آن که دروغگو است و او را دروغ می‌شمارد ، ابن سکیت گفت : به خدا این است پاسخ درست «^{۱۸۹}

۴۶- ریان از امام رضا علیه السلام پرسیدند نظرتان راجع به قرآن چیست ؟
امام (ع) فرمودند : «قرآن سخن خداست ، فقط از قرآن هدایت بجوید و سراغ چیز دیگر نروید که گمراه می‌شوید»^{۱۹۰}

۴۷- از پستی و فرومایگی سؤال شد. امام رضا (ع) در جواب فرمودند : « بعضی از افراد به خاطر داشتن بعضی چیزها . از خداوند غافل می‌شوند»^{۱۹۱}

۴۸- احمد بن نجم از امام رضا (ع) پرسید : کدام خودبزرگ بینی موجب فاسد شدن عمل می‌شود؟ امام (ع) در جواب فرمودند: «خودبزرگ بینی مراتبی دارد: یکی از آن مراتب این است که کردار بد را برای او نیکو و آراسته جلوه دهد تا آن را آراسته شمارد و گمان کند که کارش نیکو بوده است و از دیگر مراتب این است که بنده با ایمان آوردن . بر خدا منت گذارد . در حالی که این حق خداست که بر او منت گذارد»^{۱۹۲}

۴۹- به امام رضا (ع) عرض شد : چگونه شب را به صبح رساندی ؟ فرمودند: « شبم صبح شد در حالی که عمرم کوتاه شد . و کرداری که ثبت شد و مرگ در گردن ما و آتش در پشت سر ما ونمی دانیم با ما چه می‌کند»^{۱۹۳}

۱۹۰- تحف العقول ، ص ۴۷۳

۱۹۱- بحار الانوار ، ج ۹۲ ، ص ۱۱۷

۱۹۲- تحف العقول عن آل الرسول (ص) ص ۸۰۶ حدیث ۱۶۵۵

۱۹۳- تحف العقول ص ۸۰۹ حدیث ۱۶۶۳

۱۹۴- تحف العقول ص ۸۱۲ حدیث ۱۶۷۴

۵۰- معمر خلاّد گفته است: به حضرت رضا (ع) عرض کردم: من برای پدر و مادرم که حق رانمی شناسند دعا بکنم؟ فرمودند: «دعایشان کن و برایشان صدقه بده. و اگر زنده بودند و حق را نمی شناختند با آنها مدارا کن. که رسول خدا (ص) فرمودند: خداوند مرا برای مهر برانگیخته است نه برای بی مهربی»^{۱۹۴}

۵۱- از امام رضا سؤال کردند چگونه می توان به ثواب روزه یک ماه رسید؟ فرمودند: «با روزه سه روز در ماه می توان به آن رسید و دلیلش همان فرموده خداوند عزوجل است من جاء بالحسنه فله عشر امثالها انعام ۱۶۰] هر کس کار نیکی انجام دهد پاداشی ده برابر آن خواهد داشت»^{۱۹۵}

۵۲- از امام رضا (ع) درباره مقام و منزلت فاطمه (معصومه) دختر امام موسی کاظم (ع) سؤال شد

فرمودند: «هر کس او را (با معرفت) زیارت کند بهشت بر او واجب است»^{۱۹۶}

۵۳- محمد بن فضل می گوید: از امام رضا (ع) پرسیدم آیا ممکن است زمین بدون امام باشد؟ فرمودند: «هرگز که آن وقت زمین اهل خود را فرو خواهد برد»^{۱۹۷}

۵۴- عبدالعزیز بن مهتدی گوید: از امام رضا (ع) در مورد سوره توحید پرسیدم فرمودند: «هر کس سوره توحید را بخواند و به آن ایمان آورد توحید را شناخته است» عرض کردم چگونه آن را بخواند؟ فرمودند: «آن گونه که مردم می خوانند» و به آن

۱۹۵- اصول کافی ج ۳ ص ۳۵۷ ح ۲۰۰۵

۱۹۶- ثواب الاعمال و عقاب الاعمال شیخ صدق ص ۱۸۱ ح ۲۷۳

۱۹۷- ثواب الاعمال و عقاب الاعمال شیخ صدق ص ۲۱۲ ح ۳۴۵

۱۹۸- عیون اخبار الرضا ج ۱ ص ۲۷۲

افزود که سه مرتبه بگوید: «کذلک الله ربی چنین است خدای که پروردگار من است»^{۱۹۸}

**۵۵- علی بن اسباط گوید: «از امام رضا (ع) در مورد استطاعت پرسیدم
«فرمودند: «بنده بعد از چهار خصلت استطاعت دارد: اول آن که راه باز باشد و چیزی
مانع او نشود (دوم آن که) تندرست باشد (بیمار نباشد) (سوم آن که) جوارح
و اعضایش سالم باشند (ومعیوب نباشد) (چهار آن که) او را سببی که از جانب خدا وارد
شده باشد (که استطاعت موقوف بر آن باشد) «راوی می گوید: عرض کردم:
«فدایت شوم! این خصلتها را برایم تفسیر و بیان فرما! فرمود: «این که برای بنده ای راه
باز باشد و تندرست و سلیم الاعضا باشد که می خواهد زنا کند ولی زنی را نمی یابد که
با او زنا کند بعد از آن زن را بیابد که بتواند با او زنا کند. پس خداوند او را نگاه می
دارد و او از زنا امتناع می کند همان گونه که یوسف (ع) امتناع کرد یا او را بین او
واراده اش رها می کند و وومی گذارد. پس زنا می کند و زنا کننده نامیده می شود و
خداوند به اگر او را و جبر اطاعت نشده و به غلبه نافرمانی نشده است»^{۱۹۹}**

۱۹۹- التوحید شیخ صدوق ص ۴۰۵ بخش چهارم ح ۳

۲۰۰- التوحید ص ۵۰۰ حدیث ۷ بخش پنجاه و شش در باب استطاعت (توانایی)

فصل هشتم

مناجات با خدا

شعری از مؤلف

بار خدایا، به حضرت آدم (ع) لطف کردی شد خلیفه الله ، به حضرت نوح (ع) لطف
 کردی شد صفوه الله ، به حضرت موسی (ع) لطف کردی شد کلیم الله ، به حضرت
 عیسی (ع) نظر کردی شد روح الله ، به حضرت محمد (ص) لطف کردی شد حبیب الله
 ، به حضرت علی (ع) لطف کردی شد ولی الله . خدایا، به هُدهُد نظر کردی شد سفیر
 حضرت سلیمان (ع) ، به مورچه نظر کردی شد حبیب حضرت سلیمان (ع) ، به آتش
 نظر کردی شد گلستان حضرت ابراهیم (ع) ، به عصا نظر کردی شد معجزه حضرت
 موسی (ع) ، به پشه امر کردی شد قاتل نمروود ، به دریا امر کردی شد قاتل فرعونیان ،
 به عنکبوت و پرنده امر کردی شد محافظ حضرت محمد (ص) در غار ثور ، به ابابیل
 امر کردی شد نابود کننده اصحاب فیل ، خدایا تو نظر کردی شکم نهنگ شد عبادتگاه
 حضرت یونس (ع) ، لطف تو بود حضرت یوسف (ع) از قعر چاه به تخت شاهی رسید
 و نظر لطف تو بود حضرت محمد (ص) در شب معراج از فرش به عرش رفت و اصحاب
 کهف در تاریخ جاویدان ماند . عیسی (ع) نبی از دست دشمنان رهایی گشت به آسمان
 عروج کرد . خدا یا لطف نظر تو بود حضرت نوح (ع) عمر طولانی داشت و حضرت
 داود (ع) صاحب صوت زیبا شد و حضرت یوسف (ع) دارای چهره زیبا و حضرت
 ایوب (ع) صاحب صبر و بردباری گشت . این لطف نظر تو بود سارا در ایام پیر صاحب
 فرزند شد و نظر لطف تو بود حضرت علی (ع) در داخل کعبه بدنیا بیاید ، خدایا کمک و
 یاری تو بود حق بر باطل همیشه پیروز گردد و امروز اثری از جباران و ستمگران تاریخی
 از نمروود و فرعون و ابوجهل و ابولهب و ابوسفیان و معاویه و یزید بن معاویه و عبیدالله بن
 زیاد و ابن مر جانه و آل مروان و آل زیاد و عمر بن سعد و شمر و حجاج و منصور و هارون
 الرشید و مامون و متوکل و چنگیز و مغول و شاه و صدام خبری نیست و خدا امر تو بود

قارون در زمین فرو رود و تمام طاغوتیان نیست نابود شوند و قرآنت برای همیشه معجزه جاویدان باقی بماند ، و دین اسلام پایدار باشد نام پیامبر (ص) در مناره ها روزانه گفته شود و خدایا خود فرمودی من حافظ قرآن هستم و خودت فرمودی ای بندگان من : « نحن اقرب الیه من حبل الوریث من به شما از رگ گردن نزدیکتر هستیم » پس ما را لحظه ای به حال خودمان رها نکن و آخر عاقبت ما را ختم به خیر کن و ما را با حسینی به میران و ما را پیرو علی و آل علی (ع) قرار ده و موانع ظهور امام زمان (عج) را بر طرف کن ، به جوانان ما عفت و پاکدامنی و حجاب و دینداری عطا کن، خدایا به ما بینش و بصیرت دینی عطا کن، خدایا یاری کن ما به قرآن عمل کنیم یا رویا و روح باشیم به حق سوره مبارکه یس و ائمه اطهار (ع). الهی آمین یارب العالمین التماس دعا

قربون کبوترهای حرمت یا امام رضا

قربون این همه لطف و کرم

یا امام رضا (ع) جان خودت فرمودید: «ما خاندانی هستیم که به وعده خود مانند بدهی عمل می کنیم همان گونه که رسول خدا (ص) چنین می کرد»^{۲۰۱}

اسماعیل خدمتلو (زنجان) مؤلف این نوشته با همراهی مطالعه کنندگان این اثر با شوق و ذوق به عنوان عاشقان اهل بیت به با پرواز معنوی و با روحی متعالی همراه با کبوتران حرمت به پابوسی آستان قدسی و ملکوتی رضوی می آییم با بازبان وبی زبانی می گویم :

۲۰۳-سوره ق آیه ۱۶

۲۰۴-تحف العقول ص ۸۱۲ ح ۱۶۷۸۹

السلام ای حضرت سلطان عشق یاعلی بن موسی الرضا

السلام ای تربت خاک بهشت یاعلی بن موسی الرضا

السلام ای آفتاب مشرقین یاعلی بن موسی الرضا

السلام ای نور چشم کاظمین یاعلی بن موسی الرضا

السلام ای شافی روز جزا یاعلی بن موسی الرضا

السلام ای رحمت نور خدا یاعلی بن موسی الرضا

السلام ای امید فقرا وضعفا یا علی بن موسی الرضا

السلام ای خار چشم اشکیا واغیا یا علی بن موسی الرضا

السلام ای صاحب اهل وجود کرم یا علی بن موسی الرضا

السلام ای محرم زائران اهل حرم یاعلی بن موسی الرضا

السلام ای ابن احمد نور رحمت یا علی بن موسی الرضا

السلام ای شاه ولایت اصل امامت یا علی بن موسی الرضا

السلام ای جان جانان نور ایمان یا علی بن موسی الرضا

السلام ای شاه شاهان روح قرآن یا علی بن موسی الرضا

السلام ای امام نورعین، نورعین یا علی بن موسی الرضا

السلام ای امام مشرقین، مشرقین یا علی بن موسی الرضا

(شعری از مولف)

منابع و مأخذ (کتاب شناسی)

- ۱- عُیون اخبار الرضا جلد ۱ و ۲ شیخ صدوق ترجمه برکات مشهد رضوی اثر محمد صالح روغنی قزوینی ، انتشارات مسجد مقدس جمکران زمستان ۱۳۸۹
- ۲- اصول کافی جلد ۱ و ۲ و ۳ و ۴ ، محمد کلینی ترجمه صادق حس زاده انتشارات قائم آل محمد ، سال ۱۳۸۵
- ۳- تحفه آثار (تلخیص بحار الانوار و ترجمه آن) از جلد اول تا هفتم به کوشش مؤسسه فرهنگی شمس الضحی چاپ سوم ۱۳۸۹
- ۴- میزان الحکمه ، جلد ۱۳ ، محمد محمدی ری شهری ، ترجمه رضا شیخی ، انتشارات سازمان چاپ و نشر دارالحدیث
- ۵- آثار و برکات نماز در دنیا ، برزخ و قیامت ، عباس عزیزی انتشارات صلوات
- ۶- امام رضا (ع) در آثار دانشمندان اهل سنت ، محمد رضاعطائی ، به نشر (انتشارات آستان قدس رضوی) چاپ دوم ۱۳۹۱
- ۷- رازهای نماز ، آیت الله جوادی آملی ترجمه علی زمانی قمشه ای مرکز نشر اسراء چاپ نهم ۱۳۸۶
- ۸- قصه های نماز ویژه دانش آموزان ، عباس عزیزی انتشارات نبوغ ، چاپ اوا زمستان ۱۳۷۶
- ۹- آداب باطنی و اسرار معنوی نماز ، علی شیروانی ، انتشارات عارف چاپ هفتم ، ۱۳۸۷

- ۱۰- اینست نقش عبادات، محمدعلی تسخیری ترجمه - انتشارات حجت -
- ۱۱- نقش عبادت در سازندگی، سید محمد حسینی شیرازی
- ۱۲- التوحید، شیخ صدوق (ابن بابویه)، ترجمه یعقوب جعفری، انتشارات نسیم کوثر -
چاپ اول ۱۳۸۹
- ۱۳- قرآن حکیم از منظر امام رضا، آیت الله جوادی آملی، مترجم زینب کربلایی،
مرکز نشر اسراء چاپ ششم پاییز ۱۳۸۷
- ۱۴- علی بن موسی (ع) امام رضا، مرضیه محمدزاده، انتشارات دلیل ما، چاپ پنجم
بهار ۱۳۸۸
- ۱۵- زندگانی حضرت امام علی ابن موسی الرضا، حسین عمادزاده، انتشارات گنجینه
، نشر محمد، تهران
- ۱۶- از پیدایش تاریخ اسلام تا ایران اسلامی دفتر اول . رسول جعفریان ، موسسه
فرهنگی اندیشه معاصر، چاپ اول
- ۱۷- خصال شیخ صدوق، محمد بن علی ابن بابویه قمی ترجمه محمدباقر کمرای،
انتشارات کتابچی چاپ سیزدهم ۱۳۹۰
- ۱۸- ثواب الاعمال و عقاب الاعمال، شیخ صدوق، مترجم صادق طالبی مازندرانی
- ۱۹- ترجمه تحف العقول عن آل الرسول سخنان چهارده معصوم، شیخ ابو محمد
حرّانی، مترجم علی اکبر میرزایی، انتشارات صالحان، چاپ ۱۳۸۹

۲۰- زندگانی و سیمای حضرت امام علی بن موسی الرضا سید محمد تقی مدرسی
ترجمه: محمد صادق شریعت

۲۱-، راهنمای تاریخ انبیاء چهارده معصوم (ع)، احمد امیری پور - انتشارات ترنم،
چاپ هفدهم

۲۲- منتهی الامال - شیخ عباس قمی

۲۳- اسما عیل خدمتلو، میلاد عشق (مقاله) - چاپ در نشریه هفته نامه ندای ابهر

۲۴- یاداشتهای شخصی از مطالعه کتب مثل در این قطعه از بهشت و نشریات و مجلات
تخصصی دبیران تاریخ و جمع آوری مطالب از مجالس و رسانه ها در مناسبتهای مذهبی
و اطلاعات فردی و شرکت در مسابقات مربوط به دهه کرامت

آشنایی با آثار چاپ شده مؤلف:

۱- بهترین ها و بدترین ها از نظر رسول اکرم (ص) ۲- اولین های قرآنی ۳- یادگار جشن تکلیف ۴- اطلاعات قرآنی و.....